

BELEIDSPLAN JEUGDHULP STADSKANAAL

2018 t/m 2020

Stadskanaal Koersvast, Stadskanaal Leeft!

December 2017

Inhoudsopgave

Samenvatting Beleidsplan Jeugdhulp 2018t/m 2020

Pagina 3

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het beleidsplan jeugdhulp

Pagina 5

1.2 Terugblik 2015-2018

Pagina 6

Hoofdstuk 2 Visie en doelstellingen

2.1 Visie

Pagina 8

2.2 Doelstellingen

Pagina 8

Hoofdstuk 3 Analyse en resultaten

3.1 Cijfermatige weergave

Pagina 10

3.2 Resumé

Pagina 11

3.3 Effecten en outcome indicatoren

Pagina 12

Hoofdstuk 4 Inhoudelijke thema's

4.1 Preventie

Pagina 13

4.2 Leerplicht, Sluitende Aanpak, RMC en OGGz

Pagina 15

4.3 Kleine doelgroepen jeugd

Pagina 17

4.4 Verdrag inzake personen met een handicap

Pagina 18

Hoofdstuk 5 Randvoorwaarden

5.1 Continu anticiperen

Pagina 19

5.2 Werken volgens een algemene werkwijze

Pagina 19

5.3 Veiligheid en SOS

Pagina 21

5.4 Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Pagina 22

5.5 Verwijsindex Risicjongeren

Pagina 22

5.6 De toegang

Pagina 23

5.7 Goedkoopste adequate voorziening

Pagina 25

5.8 Uitvoering verantwoorde werktoedeling en sturing op kwaliteit

Pagina 25

5.9 Toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid

Pagina 26

5.10 Inzet jeugdhulpprofessionals

Pagina 27

Hoofdstuk 6 Inkoop en inzet professionals en financiën

6.1 Budgetten: de inhoud blijft leidend

Pagina 28

6.2 Financieel kader

Pagina 28

6.3 Instandhoudingsverplichtingen en bijzondere producten

Pagina 29

6.4 Inzet 13% gemeentelijk budget

Pagina 30

6.5 Personele inzet CJGV

Pagina 31

Bijlagen

1. Begrippenlijst

Samenvatting Beleidsplan Jeugdhulp 2018 t/m 2020

Voorwoord

Voor u ligt het beleidsplan Jeugdhulp Stadskanaal 2018 t/m 2020. Het vorige beleidsplan liep van 2015 tot 2018. Dit oude beleidsplan is aan herijking toe vanwege het aflopen van de termijn, maar er is ook een (veel belangrijker) inhoudelijke reden. De afgelopen drie jaren hebben zich gekenmerkt door het opdoen van ervaring en kennis over wat de rol van de gemeente precies is op het gebied van de jeugdhulp en hoe die zich verhoudt ten opzichte van het gehele sociaal domein. Tussentijds zijn veel aspecten aangescherpt en bijgesteld. Soms structureel, maar ook vaak tijdelijk of in de vorm van pilots. Het is nu tijd voor het bestendigen van gemaakte keuzes en het verder aanscherpen en door ontwikkelen van deze keuzes. Daarmee halen we rendement uit de investeringen van de afgelopen drie jaren en kunnen we onze interne en externe partners (en uiteraard onze jongeren en hun opvoeders) duidelijkheid bieden wat we precies van elkaar verwachten en wat daarvoor nodig is. Kortom: we vullen onze gemeentelijke regierol nader in. Dat is nodig en daar wordt ook om gevraagd door deze professionele partners, jongeren en hun opvoeders. Dit beleidsplan richt zich daarom niet alleen op de algemene visie, doelstellingen en middellange termijn beleidsambities, maar ook het op koers houden van bestaande keuzes en het doorvertalen hiervan in nadere keuzes voor o.a. werkwijzen/methodieken, taakverdeling, inrichting van het uitvoerend team en de toegang tot de jeugdhulp.

Samenvatting

De afgelopen jaren heeft de gemeente de eerste ervaringen opgedaan met de uitvoeringstaken behorende bij de jeugdwet, die in 2015 in werking is getreden. Daar waar het in de beginfase vooral ging om continu bijsturen en aanpassen aan nieuwe inzichten en wijzigingen vanuit het rijk, is nu de fase aangebroken waarbij aan de ingezette transformatie van de jeugdhulp verder vorm en inhoud gegeven kan worden. Dit doen wij door: het bestendigen van de reeds uitgezette koers daar waar het gaat om de toegang tot de jeugdhulp, de stevige inzet op preventie en het stimuleren van ketensamenwerking. Daarnaast investeren wij in een gemeente-brede methodiekontwikkeling, hebben we extra aandacht voor veiligheid en bevorderen wij de ontwikkeling van lokale ondersteuningsvormen. Uiteraard met altijd als uitgangspunt zo licht en zo dichtbij mogelijk met daaraan toegevoegd de professionele kennis te bundelen en lokaal beschikbaar te maken.

Aan de ene kant vraagt dit van de gemeentelijke organisatie een verdergaande vorm van interne samenwerking waarbij vrijwel alle gemeentelijke (sociale) domeinen betrokken zijn (WMO, Participatie, OGGz, Openbare Orde & Veiligheid, Leerplicht/RMC, Welzijn) en waarbij ook de randvoorwaarden aanwezig zijn om deze samenwerking te faciliteren. Daarnaast vraagt het van onze externe partners bereidheid tot samenwerking en bekendheid (en het willen uitdragen) van de door de gemeente gekozen doelstellingen en, daaruit voortvloeiend, de gewenste werkwijze.

Uitgangspunt blijft dat jeugdhulp toegankelijk is voor kinderen die dat nodig hebben. De komende jaren gaan we onderzoeken welke alternatieve mogelijkheden er zijn voor kinderen waar de gedragsproblematiek systemisch van aard is, dan wel dat het kind een beperking heeft die niet op te lossen valt met jeugdhulp en dus structureel van aard is (denk hierbij bijvoorbeeld aan (licht) verstandelijk beperkten).

Stevige inzet op preventie is de komende jaren een speerpunt van het gemeentelijk jeugdhulpbeleid. Met gerichte interventies onder anderen met betrekking tot vechtscheidingen, de stimulering van gezonde gezinnen, een intensieve samenwerking met huisartsen en het onderwijs en het actief bekendmaken/stimuleren van voorliggende (algemene) voorzieningen.

Daarbij spelen uiteraard ook financiële overwegingen een rol. Wij kiezen voor een inhoudelijk vertrekpunt waarbij niet de financiën leidend zijn, maar de te behalen resultaten en effecten. Aan de voorkant investeren om (op termijn) aan de achterkant de positieve financiële resultaten terug te kunnen zien.

Hierbij speelt dat de Groninger gemeenten hebben aangegeven voor de periode 2018-2020 nog wel gezamenlijk de jeugdhulp te willen inkopen, maar niet meer volledig financieel solidair te willen zijn. Dat betekent dat de totale uitgaven niet meer door 23 gemeenten worden afgedekt, maar dat wat wij als gemeente aan jeugdzorg afnemen ook zelf moeten financieren. Een extra prikkel om aan de voorkant stevig in te zetten op laagdrempelige, preventieve ondersteuning.

Dat we niet meer volledig financieel solidair zijn, wil niet zeggen dat we de voordelen van de Groninger samenwerking op inhoudelijk terrein ook niet meer willen voortzetten. Stadskanaal is hier juist sterk voorstander van. Wij zien nog steeds voordelen voor ons, voor aanbieders van jeugdhulp en voor gezinnen als we deze inhoudelijke samenwerking (in een nieuwe manier) voortzetten. We zullen ons vanuit Stadskanaal daarom inzetten om tot een nieuwe Regionale Transformatie Agenda (RTA) te komen.

De komende jaren is het beleid dan ook gericht op de volgende speerpunten:

- Ingezette inhoudelijke koers vasthouden,
- Opstellen van een nieuwe Regionale Transformatie Agenda,
- Investeren in preventie,
- Keuze voor eenduidige inhoudelijke methodieken en werkwijzen,
- Stevige inzet op ontwikkeling en (keten)samenwerking (van zowel interne als externe professionals),
- Actief uitdragen en implementeren van de visie en doelstellingen van het gemeentelijk beleid aan (keten)partners,
- De randvoorwaardelijke aspecten verder invullen,
- Initiëren van nieuwe, lokale ondersteuningsvormen voor specifieke doelgroepen.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding voor het beleidsplan jeugdhulp

Gemeenten zijn sinds januari 2015 verantwoordelijk voor preventie, ondersteuning, zorg en behandeling aan jeugdigen en ouders bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen én stoornissen. Om de gemeente voor te bereiden op de taken die het moest gaan uitvoeren is in 2014 o.a. het *'Beleidsplan jeugdhulp 2015-2018'* vastgesteld. Uiteraard is het aflopen van de termijn van het oude beleidsplan een reden voor dit nieuwe beleidsplan jeugdhulp 2018- 2020. Daarnaast echter vormen de noodzaak en de ambitie om de jeugdhulp voor de jongeren in Stadskanaal zo goed mogelijk en zo effectief mogelijk te organiseren belangrijke aanleidingen. We hebben ten opzichte van 2014 een beter inzicht gekregen in onze doelgroepen, de aard en omvang van de jeugdhulpproblematiek, de mogelijkheden om zinvolle en effectieve interventies in te zetten, e.d. Deze kennis en ervaring willen we omzetten in beleid(smaatregelen) en vervolgens toepassen in de uitvoering.

De algehele overkoepelende doelstellingen voor de inrichting van de jeugdzorg zijn onafhankelijk van bovengenoemde ontwikkelingen; ook drie jaar na de transitie van de jeugdzorg gaat het daarom nog steeds om:

- Preventie en het uitgaan van eigen kracht van jeugdigen, ouders en het sociale netwerk,
- Minder snel medicaliseren, meer ontzorgen en normaliseren,
- Eerder hulp op maat voor kwetsbare kinderen,
- Integrale hulp met betere samenwerking rond gezinnen: één gezin, één plan, één regisseur,
- Meer ruimte voor jeugdprofessionals en vermindering van de regeldruk.

Er wordt bij de organisatie en de inrichting van het jeugdhulpstelsel op verschillende en vele manieren samengewerkt. Daar houden we bij de uitwerking van het beleidsplan nadrukkelijk rekening mee.

Hieronder volgt een opsomming van de samenwerkingsverbanden en -vormen:

- Lokaal: de gemeente Stadskanaal. Bijvoorbeeld de samenwerking tussen de consultants jeugd, Wmo, Leerplicht en werk- & inkomen. De samenwerking met Welstad, huisartsen en scholen.
- Sub regionaal (of bovenlokaal): samenwerking tussen een aantal gemeenten. Bijvoorbeeld in Oost Groningen een vervangingspool voor jeugdspecialisten veiligheid tijdens vakantieperioden
- Regionaal: de inkoop van de jeugdhulp via de RIGG. Een vernieuwd inhoudelijk RTA, Het referentiekader t.b.v. de toegang, het Groninger functioneel model. (De Groninger gemeenten vormen één jeugdzorgregio. Er zijn in Nederland 42 jeugdzorgregio's)
- Bovenregionaal: samenwerking tussen meerdere jeugdzorgregio's. Zware en bijzondere jeugdhulp. Bijvoorbeeld het Poortje.
- Landelijk: alles wat vanuit het rijk wordt geregeld. Bijvoorbeeld: de jeugdwet, de verplichte SKJ-registratie van jeugdhulpwerkers, SVB.

Basis voor de jeugdhulp

De basis voor de inrichting van de jeugdhulp wordt gevormd door het Groninger Functioneel Model (GFM)¹. In dit model staat weergegeven hoe de jeugdhulp vorm gegeven gaat worden in de regio Groningen. Deze is eind 2013 vastgesteld en in 2014 verder uitgewerkt. Dit heeft geresulteerd in het document *'Inrichting en Inkoop van het Jeugdstelsel'* en in de *'Contouren van het Jeugdstelsel 2015-2018'*. Deze afspraken en documenten zijn door alle gemeenten in de provincie Groningen bekrachtigd. In het Groninger Functioneel Model worden drie niveaus van ondersteuning en hulp onderscheiden:

- Het gewone opvoeden, leren en opgroeien ondersteunen vanuit maatschappelijke en collectieve voorzieningen voor jeugdigen en hun ouders/verzorgers;
- Het ondersteunen van opgroei- en opvoedvragen en/of problemen vanuit laagdrempelige gemeentelijke voorzieningen;
- Meer intensieve of langdurige ondersteuning van het opgroeien en opvoeden.

¹ Zie bijlage

De verschillende hulp- ondersteuningsactiviteiten zijn uitgewerkt in zeven “clusters”. Deze “clusters” bieden inzicht in de organisatie en een handvat voor de inkoop van (jeugd)hulp.

De zeven clusters zijn:

- Versterking van de sociale context (ten behoeve van opgroeien en opvoeden)
- Basisondersteuning
- Jeugdgezondheidszorg
- Expertpool
- Toeleiding en casemanagement
- Flexibele ondersteuning
- Intensieve ondersteuning

RTA en Groninger Functioneel Model

De Groninger gemeenten hebben afgesproken om ook voor 2018-2020 gezamenlijk de jeugdhulp in te kopen. Daarbij zijn zij echter niet langer volledig financieel solidair. In 2018 wordt gekeken of de financiële solidariteit op een deel ook na 2018 nog voortgang zal vinden of dat deze in zijn geheel beëindigd wordt. Ondanks het grotendeels beëindigen van de financiële solidariteit blijft het voor alle betrokkenen van belang dat er inhoudelijk continuïteit wordt geboden en dat verder wordt gebouwd op de uitgangspunten en de resultaten van de eerste drie jaren gemeentelijke jeugdhulp. We streven er daarom naar om een nieuw / vernieuwd provinciaal RTA op te stellen met daarin afspraken over deze inhoudelijke samenwerking. Het Groninger Functioneel Model blijft daarbij (en daarom) ook voor de jaren 2018-2020 een belangrijke basis voor de inrichting van de toegang tot de jeugdzorg en de vormgeving van het zorglandschap.

De gemeente moet op lokaal niveau zorgen voor de basisondersteuning, toeleiding en (deels) casemanagement, de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en versterking van de sociale context. Hierbij is het uitgangspunt preventie, om te voorkomen dat intensieve (langdurige) ondersteuning noodzakelijk wordt.

Op bovenlokaal niveau werken de Groninger gemeenten samen voor de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen, jeugdreclassering, specialistische zorg en gesloten jeugdhulp in het kader van ernstige opgroei- en opvoedingsproblemen en het Algemeen Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK). Specialistische jeugdzorg wordt vooral regionaal of bovenregionaal georganiseerd. Dat heeft te maken met de gevraagde expertise voor een goede inkoop, risicospreiding en efficiency in het inkoopproces. Ook hebben samenwerkende gemeenten een sterkere positie ten opzichte van zorgaanbieders. Daarnaast worden afspraken gemaakt met landelijk werkende voorzieningen. Dit betreft bijvoorbeeld hooggespecialiseerde kennis- en behandelcentra, ook wel aangeduid als toppreferente of topklinische zorg. Deze centra hebben een relatief kleine doelgroep en (zeer) hoge kosten.

1.2 Terugblik 2015 -2018

Gemeenten zijn sinds 1 januari 2015 verantwoordelijk voor het hele scala aan jeugdhulp. Dus niet alleen preventie en ondersteuning (die de gemeente al als taak had), maar ook voor de zorg en behandeling aan jeugdigen en ouders bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen. Deze stelselwijziging viel samen met een tweetal andere decentralisaties, te weten die van de WMO en de Participatiewet. Tevens was op 1 juli 2014 het Passend Onderwijs van start gegaan. De zogenaamde transitie (het feitelijk overgaan van de verantwoordelijkheid naar gemeenten) was via een directe en “harde” overgang in een keer afgerond op 1 januari 2015. De transformatie die daarop volgde, dus het toewerken naar een nieuwe manier van organiseren en inrichten van de jeugdzorg, is echter nog steeds in volle gang.

De afgelopen jaren hebben zich gekenmerkt door het continu bijleren en bijschakelen op uitvoeringsniveau. Denk hierbij aan het inrichten van de ICT omgevingen, het inregelen van systemen ten

behoefte van het berichtenverkeer tussen aanbieders en gemeenten en de obstakels bij de Sociale VerzekeringsBank (SVB) met betrekking tot de uitbetaling van de Persoonsgebonden Budgetten (PGB's). Daarnaast kwam ook het Rijk gedurende de loop van de tijd nog met wijzigingen die lokaal doorgevoerd moesten worden. Denk hierbij onder anderen aan het schrappen van de ouderbijdrage. Ook binnen het Centrum voor Jeugd Gezin en Veiligheid (waar de uitvoering van de jeugdhulp is belegd) zijn gefaseerd wijzigingen doorgevoerd al naargelang de gemeente meer zicht en grip kreeg op datgene wat de stelselwijziging feitelijk behelsde. Immers, in de aanloop naar de transitie waren er geen eenduidige cijfers beschikbaar over aantallen kinderen en daadwerkelijk verbruikte budgetten. Na een aanvankelijk overschot op de budgetten komen deze nu zwaar onder druk te staan. Het Rijk voert de komende jaren nog bezuinigingen door, waardoor er een spanning ontstaat tussen beschikbare middelen en uitvoeringsvraagstukken.

Daarnaast werden de afgelopen jaren tevens gekenmerkt door vraagstukken die landelijk speelden. De discussie over het belang, en de borging, van privacy bij de contacten tussen gemeenten en zorgaanbieders is hier één van. Daarnaast was (en is) het thema Veiligheid een heel belangrijk onderdeel dat meegenomen moe(s)t worden in de vorming van het nieuwe stelsel. In Stadskanaal bleek al snel dat hier extra op in gezet moest worden door middel van de inzet van consultants Veiligheid. Hier heeft in de loop van de tijd dan ook een ophoging van capaciteit op plaatsgevonden. Op regionaal niveau werd Veilig Thuis² gevormd dat door de inspectie werd gesommeerd om met een verbeterplan te komen. De wachtlijsten bleken veel te lang en de samenwerking met de lokale teams bleek voor verbetering vatbaar. Hier is inmiddels op geanticipeerd.

Bovenstaande geeft aan dat op vele fronten hard gewerkt is om vanuit de theorie, van voor 1 januari 2015, een pragmatische slag te slaan om een goed werkend stelsel op te bouwen. Dit gaat van inregelen van systemen, administratie, facturatie naar onderlinge samenwerking, voldoende mankracht en opbouwen van expertise. Dit proces is nog steeds in volle gang en zal ook de komende jaren de nodige aandacht vragen.

In de gemeente Stadskanaal wordt de toegang tot jeugdhulp uitgevoerd door het CJGV. De gemeente heeft gekozen voor een regiemodel, waarbij de consultants worden aangestuurd door de teamleider CJGV en procesregie voeren op de dossiers. Bij de start van de decentralisatie werd het CJGV nog samen met Vlagtwedde vormgegeven. Na de fusie van Vlagtwedde met Bellingwedde wordt de samenwerking formeel beëindigd met ingang van 1 januari 2018, maar is de feitelijke scheiding reeds geleidelijk ingezet in de loop van 2016 en is per 1 januari 2017 het CJGV gesplitst in een CJGV Stadskanaal en een CJGV Vlagtwedde.

De afgelopen jaren zijn de Groninger gemeenten gezamenlijk opgetrokken in de vorming en inkoop van de jeugdhulp. Hiervoor werd de Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG) opgericht. Deze heeft een taak op het gebied van: inkoop, facturatie, advies en monitoring. Op het gebied van advisering heeft zij zich de afgelopen jaren sterk gericht op de Toegang tot de jeugdhulp. Gekeken werd hoe de Toegang binnen gemeenten vorm was gegeven en welke verbeteracties uitgevoerd konden worden om de Toegang verder te professionaliseren. Hiervoor hebben zij het Referentiekader³ opgesteld. Voor Stadskanaal betroffen de aandachtspunten onder anderen het werken met een familiegroepsplan en het kunnen signaleren van veiligheidsrisico's door alle medewerkers. Deze punten zijn inmiddels intern opgepakt.

Hoofdstuk 2 Visie en doelstellingen

² Voorheen Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling

³ Toegang Jeugdhulp Groninger Gemeenten. Referentiekader (januari 2016)

2.1 Visie

Algemene visie

Wij willen in Stadskanaal een veilige samenleving waarin jongeren naar school gaan, volwassenen aan het werk zijn en kwetsbare en oudere inwoners zo lang mogelijk thuis blijven wonen. Inwoners hebben hierbij zelf een verantwoordelijkheid voor hun eigen huishouding, het onderhouden van een sociaal netwerk en deelname aan de samenleving en de arbeidsmarkt. Wij vertrouwen op de kracht van onze inwoners door zaken los te laten maar voor wie een beroep op ons moet doen *zijn wij er* met professionals van ketenpartners die vraaggericht werken vanuit een integrale cliënt benadering. Wij organiseren dit volgens de drie lijnen van zorg en ondersteuning.

(“Stadskanaal, samen met de burger”, integraal beleidskader sociaal domein, maart 2013)

De visie van de gemeente met betrekking tot jeugd en ondersteuning van jeugd is:

- **Positief opvoeden en opgroeien**
Ieder kind krijgt de kans om zich (naar vermogen) te ontwikkelen tot een zelfredzame volwassene, die zich kan inzetten voor zijn omgeving en maatschappij.
- **De pedagogische gemeenschap ingebed in de samenleving**
Het fundament is de pedagogische gemeenschap. De pedagogische gemeenschap gaat uit van een samenleving waarin ouders samen met andere mensen die betrokken zijn bij het opgroeien en opvoeden van kinderen verantwoordelijk zijn (*‘It takes a village to raise a child’*)
- **Sterke collectieve (basis-)voorzieningen**
Onder basisvoorzieningen verstaan we voorzieningen waar vrijwel alle ouders en kinderen komen (denk hierbij aan het consultatiebureau, peuterspeelzalen etc.). Basisvoorzieningen zijn vrij toegankelijk (niet altijd gratis) en hebben een regulier aanbod, inclusief preventieve programma’s. Basisvoorzieningen versterken de eigen kracht van jeugdigen en hun ouders en bevorderen direct of indirect de zelfredzaamheid. De basisvoorzieningen helpen kinderen zich verder te ontwikkelen tot participerende (jong)volwassenen.

Voor onze jongeren wil de gemeente dat ieder kind gezond en veilig kan opgroeien en zo zelfstandig mogelijk kan deelnemen aan het maatschappelijk leven, rekening houdend met zijn of haar ontwikkelingsniveau. Ouders zijn en blijven als eerste verantwoordelijk voor het opgroeien van hun kinderen. Zij delen die taak met medeopvoeders zoals leerkrachten, peuterspeelzalleidsters en groepsleiders in de buitenschoolse opvang. Wanneer ontwikkelingskansen worden bedreigd, komt de gemeente in beeld. Dan moet de gemeente adequate jeugdhulp bieden: snel goede oplossingen op maat, goed georganiseerd en zo dichtbij mogelijk. Gezinnen krijgen zo veel mogelijk met één contactpersoon te maken die de hulp coördineert en hulpverleners krijgen meer ruimte om hun werk te doen. Per gezin/huishouden of kind is sprake van één integraal plan van aanpak. Zo kan met snelle en passende hulp voorkomen worden dat problemen uit de hand lopen.

2.2 Doelstellingen

De gemeente wil het ondersteuningsaanbod voor jongeren en gezinnen effectiever en efficiënter organiseren, zodat er op termijn minder specialistische hulp nodig is voor kinderen en gezinnen.

De inhoudelijke doelstellingen voor het gemeentelijk jeugdhulpbeleid zijn:

- **Veiligheid vergroten**
De veiligheid van kinderen is het basisuitgangspunt bij de inschatting welke ondersteuning noodzakelijk is binnen het gezin. Veiligheid bepaalt de ondergrens.
Doel is dat het aantal casussen waar een consulent veiligheid bij betrokken is, zal afnemen.
- **Versterken van de eigen mogelijkheden**
Uitgegaan wordt van de eigen kracht en het netwerk van gezinnen en waar nodig worden deze versterkt.
Het netwerk wordt standaard in kaart gebracht bij casussen en daar waar nodig worden netwerkbijeenkomsten belegd.
- **Vroegtijdig signaleren van zorg**
Wanneer signalen goed en vroegtijdig in beeld zijn, kan eerder worden ingegrepen en erger worden voorkomen. Wanneer er gesignaleerd wordt, moet er ook een interventie op kunnen volgen.
Er wordt geïnvesteerd in preventieve maatregelen. Lokaal worden alternatieve, arrangementen ontwikkeld en ingezet. In sommige gevallen zullen deze alternatieven ook goedkoper kunnen zijn.
- **Goede toegang tot jeugdhulp bieden**
Door een snelle en goede verwijzing kan eerder en beter worden ingegrepen. Professionals zullen bij zwaardere problematiek, in overleg met het gezin, met het CJGV-team bespreken welke actie gewenst is.
Herkenbaarheid, bekendheid en gebruik van door het CJGV gehanteerde methodieken en werkwijzen, zullen hiervoor de komende jaren worden vergroot.
- **Dichtbij wat kan**
Bij lichtere problematiek kan vanuit het maatschappelijk werk, de jeugdgezondheidszorg of andere samenwerkingspartners van het CJGV direct ondersteuning worden geboden.
De ondersteuningsmogelijkheden en inzet van de samenwerkingspartners zijn helder en de samenwerkingspartners zijn bekend met het lokale veld.
- **Meer integrale hulpverlening**
Een integrale aanpak kan worden gerealiseerd door betere afstemming en samenwerking tussen professionals uit verschillende disciplines.
De komende jaren zal bij meer casussen sprake zijn van 1 gezin/huishouden-1 plan.

De gemeente stimuleert dat alle burgers meedoen in de samenleving, ook degenen die beperkingen hebben of ondervinden. Het beleid en de uitvoering zijn erop gericht om uit te gaan van wat mensen wél kunnen in plaats van wat mensen niet kunnen. Dat geldt ten aanzien van de jeugdhulp uiteraard voor lichtere hulp en ondersteuning, maar evengoed is dit het uitgangspunt bij zware, gespecialiseerde hulptrajecten.

3 Analyse en resultaten

3.1 Cijfermatige weergave

In de gemeente Stadskanaal woonden op 1 januari 2017 in totaal 32.241 inwoners. In 2016 was ruim een kwart (26%) van de inwoners jonger dan 25 jaar. De afgelopen jaren laten een daling zien in het absolute aantal jeugdigen jonger dan 25 jaar

Leeftijd	Percentage	Absolute aantallen in 2016	Percentage	Absolute aantallen in 2015	Percentage	Absolute aantallen in 2014
Totale bevolking	100%	32.241	100%	32.625	100%	32.802
0 t/m 4 jaar	4,5%	1.408	4,3%	1.435	4,5%	1.478
5 t/m 9 jaar	5,2%	1.615	5,1%	1.649	5,2%	1.697
10 t/m 14 jaar	5,5%	1.785	5,3%	1.931	6,1%	1.994
15 t/m 19 jaar	6,0%	1.939	6,0%	1.962	6,0%	1.982
20 t/m 24 jaar	4,7%	1.519	4,7%	1.513	4,6%	1.511
Totaal jongeren 0 tot 25 jaar	25,9%	8.266	25,4%	8.490	26,4%	8.662

Uit gegevens van 'Waar staat je gemeente' over 2016 blijkt dat in Stadskanaal 287 huishoudens per 1000 huishoudens één of meer voorzieningen gebruiken tegenover landelijk 188 huishoudens per 1000 huishoudens. In het oog springt tevens het dubbele aantal huishoudens in Stadskanaal, ten opzichte van het landelijk beeld, die zes of meer gemeentelijke voorzieningen gebruiken. Kijkend naar de jeugdhulpcijfers blijken ook hier grote verschillen te bestaan met het landelijk gemiddelde. Ten slotte blijkt uit een financiële tussenrapportage van de RIGG, dat er in Stadskanaal relatief veel gebruik wordt gemaakt van (dure) voorzieningen ten behoeve van de groep licht verstandelijk beperkten (LVB).
(Bron 'Waar staat je gemeente' tweede halfjaar 2016)

Soort hulp	Gemeente Stadskanaal	Landelijk
Jeugdhulp (jongeren tot 18 jaar t.o.v. het totaal aantal jongeren tot 18 jaar)	13,1%	9,4%
Jeugdhulp met verblijf (jongeren tot 18 jaar t.o.v. totaal aantal jongeren)	2,7%	1,1%
Jongeren met jeugdbescherming (jongeren tot 18 jaar t.o.v. totaal aantal jongeren)	2,1%	1,0%
Jongeren met jeugdreclassering (jongeren van 12-23 jaar t.o.v. totaal aantal jongeren van 12-23 jaar)	0,4%	0,4%

Iedere twee jaar bundelt 'Kinderen in Tel' de gegevens over de ontwikkelingen en verschillen in leefsituatie van kinderen onder anderen op gemeentelijk niveau.
(Bron: KIT 2016 over gemeente Stadskanaal over 2015)

	GEMEENTE STADSKANAAL	LANDELIJK
Jeugdcriminaliteit	1,08%	1.4%
Voortijdig schoolverlaten	1,64%	1.8%
Uitkeringsgezin	7.85%	6.6%
Eenoudergezin	13,79%	15.5%

Zuigelingensterfte	3,3 ‰	3.3‰
Speciaal onderwijs	2,41%	2.6%
Jeugdwerkloosheid	3,56%	1.6%
Kindermishandeling (2014)	0,97%	0.7%
Kind met handicap	3,83%	2.7%
Sportlidmaatschap	41,89%	42%

Definiëring indicatoren:

<u>Jeugdcriminaliteit</u>	: Percentage 12 t/m 21-jarigen als verdachte betrokken jongeren bij een zaak over een delict in het betreffende jaar (afgedaan door het openbaar ministerie).
<u>Voortijdig schoolverlaten</u>	: Aantal voortijdig schoolverlaters als percentage van het totaal aantal deelnemers VO/MBO (12 t/m 22 jaar).
<u>Uitkeringsgezin</u>	: Percentage 0 t/m 17 jarigen dat in een uitkeringsgezin leeft.
<u>Eenoudergezin</u>	: Percentage 0 t/m 17 jarigen dat leeft in een eenoudergezin.
<u>Zuigelingensterfte</u>	: Promillage zuigelingen van 0 jaar dat sterft.
<u>Speciaal onderwijs</u>	: Aantal leerlingen in het speciaal onderwijs als percentage van het totaal aantal leerlingen in PO en VO.
<u>Jeugdwerkloosheid</u>	: Percentage 16 t/m 22 jarige werkzoekende werkloze jongeren.
<u>Kindermishandeling (2014)</u>	: Percentage (bevestigde/geregistreerde) mishandelde 0 t/m 17 jarige Kinderen.
<u>Kind met handicap</u>	: Percentage kinderen van 0 t/m 17 jaar met een handicap.
<u>Sportlidmaatschap</u>	: Percentage 0 t/m 17 jarigen die lid zijn van een sportvereniging.

3.2 Resumé

Het algemeen beeld vanuit het sociaal domein is niet florissant voor onze gemeente. Er zijn relatief veel inwoners met lagere opleidingen en lagere inkomens en er wordt relatief zwaar geleund op de gemeentelijke voorzieningen. Het beeld met betrekking tot de jeugdhulp laat zien dat relatief veel kinderen/jongeren in Stadskanaal:

- gebruik maken van jeugdhulp,
- gebruik maken van jeugdhulp met verblijf,
- te maken hebben met jeugdbescherming.

Dit naast het feit dat meer kinderen/jongeren (t.o.v. het landelijk gemiddelde) te maken hebben met kindermishandeling. Daarnaast zijn er meer kinderen/jongeren met een handicap.

De komende jaren zal fors worden ingezet op preventie om het aantal jongeren in de jeugdhulp terug te dringen. We willen dit realiseren door ons te richten op specifieke doelgroepen, de kwaliteit te verhogen en uit te gaan van (daar waar nodig) de goedkoopste adequate voorziening (zie ook 5.7).

Om bovenstaande doelstelling te behalen is het tevens van groot belang de samenstelling (en specifieke kenmerken) van onze bevolking, de aanwezige problematiek en de mate van mogelijkheid tot zelfredzaamheid te verbinden met de wijze waarop wij de toegang organiseren, welke methodieken worden gehanteerd en welke laagdrempelige hulp we lokaal beschikbaar hebben. Ketensamenwerking is hierin onontbeerlijk. In de hoofdstukken 4 en 5 gaan we hier verder op in.

3.3 Effecten en outcome indicatoren

Effecten

De effecten die we willen bereiken door sterk in te zetten op preventie zijn:

- **Verminderen van het gebruik van de intensieve (specialistische) zorg.**
Door vroegtijdig, laagdrempelige ondersteuning te bieden moet het gebruik van de intensieve, dure zorg worden verminderd.
- **Afname van het aantal kinderen/jeugdigen die gebruik maken van jeugdhulp.**
Zo veel mogelijk ondersteuningsvragen moeten in het voorliggend veld worden opgepakt en afgehandeld. Doel is om geïndiceerde zorg, daar waar mogelijk, te voorkomen.

Bovenstaande behoeft monitoring door middel van een beleids- en managementinformatiesysteem (zogenaamde dashboard). Door dit dashboard wordt de gemeente in staat gesteld om de resultaten en effecten op zowel financieel als inhoudelijk vlak te monitoren en daar waar nodig bij te sturen in beleid en uitvoering.

Outcome-indicatoren NJI

Daarnaast wordt er gewerkt met outcome-indicatoren. Deze indicatoren zijn de praktische vertaling van wat we als gemeente als resultaat willen behalen. Deze indicatoren richten zich niet op productie ('zoveel cliënten behandeld'), waarover informatie via het berichtenverkeer beschikbaar is, maar meer op het resultaat van de hulp.

Denk hierbij aan de ervaringen van cliënten ten aanzien van het nut en effect van de jeugdhulp. Het betreft dan specifiek de doelrealisatie van de hulp uitgesplitst naar:

- De mate waarin cliënten zonder hulp verder kunnen,
- De mate waarin er na beëindiging geen nieuwe start jeugdhulp plaatsvindt,
- De mate waarin problemen verminderd zijn en/of zelfredzaamheid/participatie is verhoogd,
- De mate waarin overeengekomen doelen gerealiseerd zijn.

Deels kunnen deze gegevens gegenereerd worden uit het eerdergenoemde dashboard en deels uit reeds bestaande informatiebronnen.

Het meten van de cliëntervaring (= breder dan cliënttevredenheid) is een taak vanuit de jeugdwet. We hebben de afgelopen jaren provinciaal ervaring opgedaan met het sturen van enquêtes naar jongeren en hun ouders. De respons hierop was echter zeer beperkt. Waarschijnlijk deels doordat cliënten die via huisartsen zijn verwezen geen binding ervaren met gemeente. We zoeken de input voor het meten van cliëntervaringen daarom dicht bij de bron en blijven daarbij kijken of de voordelen van de provinciale samenwerking kunnen blijven benutten. Het gaat in ieder geval om een drietal bronnen:

- Het CJGV zal worden ingezet op monitoring van cliëntervaringen van jongeren en ouders die contact hebben gehad met onze consulenten jeugd.
- De RIGG heeft als een van de eisen bij de contractering opgenomen dat de jeugdhulpaanbieders cliëntervaringen meten.
- Op de website "Storytellers"⁴ kunnen jongeren zelf reageren en zo hun ervaringen en tevredenheid kenbaar maken.

Zowel het dashboard als de effecten en outcomecriteria zullen worden vertaald naar concrete instrumenten.

Hoofdstuk 4 Inhoudelijke thema's

⁴ <https://storytellersgroningen.nl>

Een belangrijke doelstelling van de jeugdwet en onze eigen visie op het sociale domein is dat we zo vroeg mogelijk problemen met opvoeden en opgroeien willen signaleren en erger willen voorkomen. Dat doen we op verschillende manieren. Eén manier is om vrij toegankelijke algemene voorzieningen beschikbaar te stellen voor ouders en jongeren en preventieprogramma's te stimuleren en faciliteren om zodoende de zelfredzaamheid van gezinnen te versterken. Hiervoor zullen afspraken gemaakt worden met externe partners voor het uitvoeren van programma's gericht op preventie en versterking van de zelfredzaamheid.

Daarnaast zal de komende jaren gekeken worden naar de mogelijkheden van het bundelen, en daarmee effectiever inzetten, van de budgetten die tot doel hebben laagdrempelige ondersteuning te bieden. Onderzocht zal worden of het herdefiniëren van aandachtsgebieden en samenwerkingsvormen binnen het voorliggend veld zullen leiden tot (nog) meer draagkracht binnen de betreffende organisaties om zaken zelfstandig op te pakken en af te handelen, daar waar het gaat om systeemproblematiek en niet om een stoornis van het kind/jongere. Loslaten in vertrouwen is hierbij het uitgangspunt, waarbij de gemeente als opdrachtgever fungeert daar waar het gaat om de gewenste effecten.

4.1 Preventie

In het kader van preventie willen wij de komende jaren de focus leggen op een aantal thema's, te weten:

De pilot OJG (Ondersteuner Jeugd & Gezin)

De OJG-er (voorheen POH-jeugd en -gezin) is een uitvoerende (jeugd)hulpverlener die de verbindende schakel vormt tussen huisarts, het CJGV-team/basisteam en de (jeugd)hulpverlening. De OJG-er kan zelf kortdurende hulpverlening bieden. Daarnaast adviseert en ondersteunt de OJG-er de huisarts en het CJGV-team bij het opschalen naar specialistische en geïndiceerde vormen van jeugdhulp of het afschalen naar lichtere vormen van basishulp en ondersteuning. De komende jaren gaan we hier extra op inzetten.

Interne samenwerking alle gemeentelijke consulenten

In het toegangsmodel van de gemeente Stadskanaal hebben we de toegang tot (geïndiceerde) hulp en ondersteuning geregeld langs de drie afzonderlijke kolommen Wmo, Werk- & Inkomen en Jeugd. Er is op ad-hoc basis, op casus niveau, al sprake van onderlinge samenwerking om te komen tot 1 gezin/huishouden, 1 plan. Voor een aantal specifieke groepen gaan we deze samenwerking tussen consulenten actief en gestructureerd inrichten, omdat hierbij eigenlijk altijd sprake is van problematiek over alle drie de gemeentelijke domeinen. Het gaat dan in ieder geval om de speerpunten:

- 18- en 18+: Op 18 jarige leeftijd verandert er in de rechten en plichten van onze inwoners het nodige, ook op het gebied van maatschappelijke hulp en (financiële)ondersteuning. Zeker bij langdurige en hardnekkige problematiek en stoornissen kunnen we hierop actief anticiperen door op vaste leeftijden hierover onderling de afstemming te zoeken (en casusregie te beleggen).
- Huiselijk geweld en kindermishandeling: Huiselijk geweld en kindermishandeling gaat in veel gevallen gepaard met problemen op andere domeinen, zoals school, schulden, werk, verslaving, scheidingen, etc. Ook hiervoor geldt dat het duidelijke en eenduidig beleggen van de casusregie van belang is en (beter) mogelijk wordt door dit als speerpunt te benoemen en actief te organiseren.
- Multiproblem gezinnen/ woonoverlast/ OGGZ. Dit thema kent op casusniveau van oudsher al een actieve afstemming tussen professionals van verschillende domeinen. Dit was één van de redenen om het CJG te koppelen aan de V (van veiligheid). Deze intensieve samenwerking willen we behouden, aangezien dit onontbeerlijk is in de aanpak van dit thema. Dat vereist vanuit de gemeente een actieve coördinerende (procesregie) medewerker om deze samenwerking op gang te houden.

Om een goede samenwerking tussen de gemeentelijke domeinen te verbeteren gaan we een gemeentelijk (digitaal) regiesysteem opzetten.

Stimulering gezonde gezinnen

Ouders zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor het realiseren van:

- goede gezinsrelaties,
- een veilig thuis,
- een stimulerende opvoedomgeving voor hun kinderen.

De gemeente vertrouwt op de eigen kracht van de gezinnen en de verbanden die het onderhoudt met bijvoorbeeld grootouders, familie, vrienden, buurt en kerk. Daar waar dat niet (goed) lukt, daar waar nog geen geïndiceerde zorg en ondersteuning nodig is, kan een beroep worden gedaan op preventieve zorg en ondersteuning. Deze hulp is niet gericht op het overnemen van de verantwoordelijkheid, maar op het versterken van de eigen kracht.

We weten echter dat juist de kwetsbare groepen inwoners deze bestaande en laagdrempelige hulp lastig weten te vinden en te gebruiken. De komende jaren willen we de reeds bestaande ondersteuningsmogelijkheden, daarom laagdrempelig toegankelijker én kenbaar maken. Daar waar nodig met enige extra inzet. Denk hierbij aan vroegsignalering, vroeghulp bij relatieproblemen (vecht)scheidingen en aandacht voor mogelijke problematiek bij nieuwe gezinsvormen. Dit laatste betreft onder anderen samengestelde gezinnen.

Steunpalet 5-23 jaar

Op dit moment wordt er in onze gemeente door meerdere organisaties, vaak vanuit afzonderlijke beleidsvelden, preventie, lichte hulp en ondersteuning voor jeugd/gezinnen aangeboden of wordt verwezen naar aanbod van derden. Om dit scala aan preventieve en ondersteunende activiteiten, cursussen en trainingen meer én meer-in-samenhang dan tot nu toe, in te kunnen zetten voor een betere start voor kinderen en jongeren zijn ze samengebracht in het *Steunpalet Jeugd & Gezin voor 5-23 jarigen*.

Het Steunpalet 5-23 jaar willen wij breed toegankelijk maken voor zowel de inwoners als de professionals, door het overzicht ook digitaal toegankelijker te maken. Op deze wijze kunnen geïnteresseerden, inwoners maar ook professionals, snel en laagdrempelig zien welke ondersteuning dichtbij voorhanden is.

(Vecht)scheidingen

Problematische scheidingssituaties kunnen de in te zetten jeugdhulpverlening belemmeren en vormen in sommige gevallen wellicht zelfs één van de oorzaken voor het gedrag of de stoornis van het kind. In uiterste gevallen kan zelfs de veiligheid van het kind in het geding zijn en moet daarop worden ingegrepen. De komende periode wordt dan ook actief ingezet op het voorkomen van problematische scheidingen en/of het voorkomen dat echtscheidingen verder escaleren. Dat willen we doen door:

- De toeleiding naar ondersteuning te vergemakkelijken, ervoor te zorgen dat (eventueel) betrokken hulpverleners elkaar vroegtijdig weten te vinden en beter gaan samenwerken bij specifiek deze problematiek.
- We gaan de bestaande hulp verbeteren en deze vooral beter vindbaar en toegankelijk maken.

Demedicalisering

Preventie houdt ook in dat wij ons sterk maken voor het demedicaliseren binnen de jeugdhulp, dat wil zeggen dat kinderen met (probleem) gedrag minder snel richting de 2^e-lijns zorg worden doorverwezen. Hiervoor ontwikkelen wij specifieke programma's die ouders en kinderen in staat stellen om eigenstandig met het gedrag om te gaan. Hiervoor zetten wij onder anderen de aanpak van Druk&Dwars voort (aanpak van ADHD) en breiden deze uit naar andere stoornissen (o.a. angststoornis).

Pilot onderwijs

In de visie van de gemeente Stadskanaal gaat elk kind naar school. Niet voor alle kinderen is dit een vanzelfsprekendheid. Naast problemen op het gebied van leren zorgen ook vaak problemen binnen het gezin (of in het kind gelegen factoren) er voor dat die kinderen dreigen uit te vallen uit het onderwijs. Vroegtijdig signaleren en interveniëren en een tijdige verbinding met jeugdhulp, of andere noodzakelijke ondersteuning, zijn dan ook voorwaardelijk om kinderen binnen het onderwijs te houden. Om hier zorg voor te dragen wordt samen met het MBO, het Voortgezet Onderwijs(VO) en het Primair Onderwijs (PO) samenwerkingsvormen ontwikkeld met de volgende doelen:

- vroegtijdig ophalen van signalen,
- vroegtijdige en laagdrempelige interventies bieden, nog zonder dat er sprake is van een formeel jeugdhulptraject,
- voorkomen van schooluitval/thuiszitters/(gedeeltelijke) vrijstellingen van onderwijs/absoluut schoolverzuim door integraal plan van aanpak tussen school en jeugdhulpaanbieder.

De projecten die in dat kader zijn opgestart ('School als Wijk' (MBO) en 'Route Onderwijs' (PO/VO)) zullen bestendig worden. Er zal ingezet worden op een verdere samenwerking tussen de gemeente (denk hierbij aan leerplicht, de jeugdarts en de jeugdconsulenten) en het onderwijs. De gemeente heeft een consulent onderwijs die als aanspreekpunt zal dienen voor het onderwijs en intern de schakel zal vormen met de gemeentelijke organisatie. Doel is dat partijen elkaar snel weten te vinden en (daar waar nodig) tijdig kunnen interveniëren om zo de schoolgang van het kind te borgen. Onze ambitie en die van het onderwijs is om de pilot om te vormen tot structurele samenwerkingsvormen.

In het PO gaan we stevig inzetten op het vroegtijdig ophalen van signalen door extra inzet van de schoolverpleegkundigen. Deze zullen als vraagbaak dienen voor de interne begeleiders en ouders en kunnen tijdig, met hun kennis van de sociale kaart van Stadskanaal, verwijzen naar de best geschikte ondersteuning voor het kind/gezin.

Tot slot

Met betrekking tot preventie zal tevens aansluiting gezocht worden met ander beleidsvelden. Denk hierbij onder anderen aan aansluiting met het Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz)-jaarplan en het lokaal gezondheidsbeleid (o.a. alcohol- en drugspreventie).

4.2 Leerplicht, sluitende aanpak, Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC) en OGGz

Vanwege integraliteit en de doelstelling "een gezin/een plan", hebben we in Stadskanaal de toegang tot hulp voor jongeren en ouders georganiseerd in een integraal samenwerkende team: het CJGV. Behalve jeugdhulp, vindt daar ook de afstemming plaats over RMC, leerplicht en OGGZ. Wij willen in de nieuwe beleidsperiode deze combinatie van taken handhaven bij het CJGV en de samenwerking verder ontwikkelen.

Sluitende aanpak

Met de "Sluitende Aanpak Jongeren" (kortweg Sluitende Aanpak) wordt in Stadskanaal tot nu toe een reeks van instrumenten en activiteiten aangeduid, die gezamenlijk een op elkaar afgestemd aanbod bieden aan jongeren van 0 tot 27 jaar, bedoeld om deze groep zo goed mogelijk voor te bereiden op een zelfstandig bestaan in de samenleving. Met de sluitende aanpak willen wij lokaal (nog) beter maatwerk bieden op vrijwel alle deelterreinen waarmee opgroeiende jongeren te maken hebben.

De uitstroomroutes die hierin gevolgd worden zijn:

- route onderwijs,
- route zorg,
- route arbeid.

Binnen zo'n route bepalen we of daarbij zo nodig een arrangement aan ondersteuning en gemeentelijke en onderwijskundige hulp benodigd is om dit te bereiken. Dat betekent: overstijgend aan het eigen werkveld de benodigde hulp in samenwerking met andere professionals gaan organiseren (samenwerken rondom casuïstiek).

We willen ons nu nog meer richten op (gezamenlijke) interventies die nodig zijn binnen de betreffende route. We beogen daarmee om de interventies meer een middel te laten zijn voor een effect dat alle door betrokkenen herkend en gedeeld wordt; en minder een losstaand doel op zich. Er wordt maatwerk geleverd per individueel geval.

Bijvoorbeeld: Het handhaven van de leerplicht op korte termijn en de wijze waarop we dat doen, moet passen bij de route die we gekozen hebben voor de (middel)lange termijn. Het handhaven van leerplicht is geen doel op zich, maar moet dusdanig worden ingezet dat het helpend is om het beoogde doel te realiseren. Deze werkwijze sluit aan bij de werkwijze die we gekozen hebben voor het gehele sociaal domein.

Leerplicht/RMC

De leerplichtambtenaar ondersteunt jongeren, ouders en scholen bij het oplossen van problemen die een succesvolle schoolgang belemmeren, stimuleert jongeren een startkwalificatie te halen en biedt begeleiding en advies. In uiterste gevallen zal de leerplichtambtenaar een proces-verbaal opmaken en kan een maatregel volgen. De nadruk ligt vooral op de preventie van schooluitval. Bij een behoorlijk groot aantal casussen blijkt het nodig te zijn om jeugdhulp in te zetten om de problemen thuis en op school te verkleinen of op te lossen en de jongere binnen het onderwijs te houden om zo uitval te voorkomen. Aangezien binnen het CJGV consulenten werkzaam zijn (jeugd en veiligheid) zullen de leerplichtambtenaren consulenten leerplicht worden genoemd. Hierdoor hebben de verschillende consulenten binnen het CJGV ieder een eigen aandachtsgebied, waarbij uitwisseling en aanvulling van taken (daar waar mogelijk) plaats kan vinden. Op deze wijze borgt de gemeente de korte lijnen die noodzakelijk zijn om (samen met het onderwijs) en de jeugdhulp te komen tot een juiste plan van aanpak. Zowel vanuit de preventie als handavingsrol die beide al bij het CJGV belegd zijn. Denk hierbij onder anderen aan veiligheidssituaties, huiselijk geweld en OGGZ. Daarnaast kan de consulent leerplicht worden geconsulteerd voor advies, daar waar school ouders/ hulpverleningsinstanties /collega's CJGV vragen hebben in relatie tot de schoolgang van een kind/jongere. De komende periode zal de nadruk van leerplicht meer komen te liggen bij preventie, waarbij zij al in een vroeg stadium door het onderwijs worden betrokken om schooluitval te voorkomen. Drang en dwang wordt zo veel mogelijk voorkomen. Tevens zullen zij betrokken zijn bij de Pilot Onderwijs.

Jongeren van 18 tot 23 jaar zonder startkwalificatie, vallen onder de RMC-wet. Jongeren die zijn aangemeld bij de RMC worden geholpen en gestimuleerd om terug naar school te gaan of om werk te vinden waarbij ze een diploma kunnen halen. Het Rijk heeft de volgende taken via het RMC bij de gemeente neergelegd:

- Een sluitende melding en registratie van alle jongeren tussen de 18 en 23 jaar die niet op school zitten en nog geen startkwalificatie hebben.
- Benaderen en zorg dragen voor begeleiding van jongeren die zijn uitgevallen. Deze begeleiding is gericht op terugleiden naar school, naar werk of een combinatie daarvan.
- Coördineren en initiëren van samenwerking tussen alle belangrijke partijen die te maken hebben met deze jongeren en het onderhouden van dit netwerk.
- Het monitoren van het aantal Voortijdig Schoolverlaters (VSV)

De gemeente Stadskanaal wil naast het uitvoeren van de wettelijke taken, de komende jaren extra inzet plegen op deze groep jongeren. In aansluiting hierop zal een regisseur RMC/Leerplicht worden

aangesteld. Verwachting is dat dit binnen de bestaande formatie kan worden opgevangen. Vanuit leerplicht/RMC zal nauw samengewerkt worden met Jeugd, Wmo en Participatie met als doel de zelfredzaamheid van de jongeren te vergroten.

OGGZ

Bij OGGZ gaat het om crises op individueel niveau: huiselijk geweld, een psychiatrisch patiënt die zichzelf of de omgeving in gevaar brengt, een familie + kinderen die de buurt treitert, burgers die in de schulden raken en uit huis worden gezet, demente ouderen die over straat zwerven. Ook op dit individuele niveau wordt sturing en crisismanagement vanuit de gemeente verwacht en ligt er een taak bij de (publieke) gezondheidszorg en hulpverlening (o.a. GGD, GGZ-instellingen, e.d.). Het is belangrijk deze (crisis)taak van de gemeente en de publieke gezondheid in al zijn facetten en verbindingen te begrijpen en daar bij de inrichting van het sociale domein rekening mee te houden. Wij doen dat in Stadskanaal door de OGGZ te blijven koppelen aan ons CJGV, waarbij de 'V' in combinatie met het CJG zorgt voor verbinding en integraliteit tussen allerlei zorgdomeinen.

- Het is daarbij van belang om vanuit de gemeente voor de OGGZ-taken een specifieke coördinerende functie te hebben/houden bij het CJGV. Enerzijds omdat het juist voor de OGGZ nodig is dat er een duidelijke procesregisseur aanwezig is, maar ook omdat het vanuit de gemeentelijke Openbare Orde en Veiligheids- taken noodzakelijk is dat er een directe verbinding is tussen bestuurlijke verantwoordelijkheden en de uitvoering door allerlei partijen in het veld (politie, woningbouwvereniging, maatschappelijk werk, etc.)
- We gaan hiervoor de preventie en nazorgmiddelen die we van de centrumgemeente Groningen jaarlijks ontvangen t.b.v. de OGGZ en maatschappelijke opvang inzetten

Daarnaast gaan we de komende jaren extra aandacht besteden aan de doorbreking van de geweldsspiraal. Bij veel zaken waar jongeren geweld/agressie gebruiken voor het oplossen van problemen dan wel het opleggen van de eigen wil, zien we binnen de gezinnen dezelfde copings-strategie⁵. Er zal extra inzet worden gepleegd op de bewustwording bij ouders over de voorbeeldfunctie die zij hebben richting hun kinderen en het aanleren van een nieuwe copings-strategie. Hierbij zullen de meldingen die vanuit Openbare Orde & Veiligheid binnenkomen met betrekking tot bovenstaande problematiek worden geprioriteerd. De algehele bewustwording van het hebben van een voorbeeldfunctie en het aanleren van correcte copings-strategieën maakt onderdeel uit van de preventieve aanpak binnen Gezonde Gezinnen.

4.3 Kleine doelgroepen jeugd

Onder kleine doelgroepen wordt verstaan de groep van jeugdigen die hoog specialistische zorg nodig hebben, zoals bijvoorbeeld doofblinde jeugdigen of meervoudig gehandicapte kinderen met een ontwikkelingsperspectief van ongeveer 36 maanden of jeugdigen met ernstige (en kostbare) psychiatrische stoornissen. Deze doelgroepen zullen gelet op de omvang van onze gemeente niet veel voorkomen. Wij zijn als gemeente wel verantwoordelijk voor de benodigde jeugdhulp ten behoeve van deze jeugdigen. Voor de meeste van deze doelgroepen geldt dat zij zorg kunnen krijgen via landelijke en/of regionaal ingekochte en gefinancierde instellingen. Het bereiken en doorverwijzen van deze doelgroepen verloopt veelal via het CJGV, huisartsen en medisch specialisten. Ook zullen veel van deze kinderen (van jongs af aan) al in beeld zijn bij hulpverleningsorganisaties en zullen vragen over (vervolg)hulp ook vanuit deze organisaties worden gesteld.

⁵ De manier waarop iemand omgaat met problemen en gebeurtenissen, alsmede omgaat met hevige gedachten of gevoelens.

4.4 Verdrag inzake personen met een handicap

De jeugdwet (artikel 2.2 / f) legt gemeenten op om uitvoering te geven aan het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Volgens het VN-verdrag moeten we ernaar streven dat mensen met een beperking worden opgenomen in de samenleving en daaraan onbeperkt deel kunnen nemen. In zo'n inclusieve samenleving hebben zij regie over hun eigen leven, doen ze mee op voet van gelijkheid, worden ze niet gediscrimineerd en hebben ze toegang tot dezelfde voorzieningen en diensten als mensen zonder beperking. Via o.a. de werkwijze van ons CJGV (positief opvoeden, Signs of Wellbeing), de OJG-er, de beschikbaarheid van een familiegroepsplan en de mogelijkheid van PGB's, denken wij deze uitgangspunten voldoende te kunnen borgen en realiseren. Daarnaast is er aandacht voor toegankelijkheid. Met het "kernteam toegankelijkheid Stadskanaal"⁶, stemmen we ons beleid en onze maatregelen periodiek af. Dit team is, mede na een motie vanuit de raad, ingesteld.

⁶ Komt voort uit de vastgestelde nota Toegankelijkheidsbeleid (2016), welke in de raadscommissie is besproken

Hoofdstuk 5 Randvoorwaarden

Om de gewenste effecten van de in hoofdstuk 4 genoemde inzet te behalen zal een aantal randvoorwaarden ingevuld moeten worden.

5.1 Continu anticiperen

De taken binnen het sociaal domein, en met name die in de jeugdhulp, kenmerken zich zeker bij de zware en intensieve zaken door hun onvoorspelbaarheid, dynamiek, vormen van dwang, drang, bemoeizorg en veiligheidsaspecten. De aanvraag of (gedwongen) inzet van een jeugdhulpvoorziening is bijvoorbeeld geen lineair, maar veel meer een dynamisch en soms lastig voorspelbaar proces dat continu anticiperen noodzakelijk maakt.

We zitten nog steeds midden in een transformatiefase, budgetten staan onder druk, de provinciale samenwerking (via de RIGG) is aan verandering onderhevig, etc. Dat betekent dat er continu wijzigingen in beleid en uitvoering blijven voorkomen. Dat bijstellingen nodig blijven. Wel willen we koers houden en zorgen dat de algemene intenties uit dit beleidsplan worden geconcretiseerd naar maatregelen.

5.2 Werken volgens een algemene werkwijze

Gerichtheid op oplossingen i.p.v. wegnemen oorzaken

Motivatatie, toekomstgerichtheid, creativiteit en (positieve) uitzonderingen op de regel zijn in menselijke situaties veel krachtiger factoren bij veranderingsprocessen dan het manipuleren van oorzaken. Dé oorzaak wordt doorgaans bovendien niet gevonden en veronderstelde oorzaken verwijzen vaak weer naar andere oorzaak-gevolg ketens (meer problemen), zodat het vaak arbitrair blijft waar wordt ingegrepen⁷. De veronderstelling dat men alleen tot een oplossing kan komen als problemen eerst worden weggenomen is niet de benaderingswijze die wij hanteren in Stadskanaal. Wij gaan uit van wat er wel goed gaat, wat werkt, wat er nog aan eigen kracht aanwezig is of (weer opnieuw) kan worden opgeroepen.

Signs of Wellbeing en framework

Bovenstaande benadering wordt ook wel aangeduid als “signs of wellbeing”. Door het gebruiken van oplossingsgerichte vragen, het betrekken van belangrijke betrokkenen en het gebruiken van handzame instrumenten, komen passende oplossingen tot stand in complexe situaties. Signs of wellbeing is een uitermate geschikte benaderingswijze voor organisaties in de jeugd en welzijnssector en voor het maatschappelijk werk. Om deze aanpak programmatisch en methodisch in de praktijk toe te passen wordt gewerkt met een “framework”. Hieronder staat een schematische weergave van het framework. Dit framework is ontwikkeld vanuit veiligheidssituaties, maar kan ook uitstekend toegepast worden ten behoeve van andere hulpverleningssituaties.

⁷ Introductie in de benaderingswijze Signs of Safety en oplossingsgericht werken (Manna Slot)

Framework

Het Framework; 4 domeinen		
Waar zijn we bezorgd over?	Wat gaat er goed?	Wat moet er gebeuren?
Wat is er gebeurd? - Aanleiding tot ingrijpen 1^e, ergste, laatste - Gebeurtenis in het verleden	Bestaande krachten Bereidheid, vermogen en vertrouwen in verandering	Doelen van de hulpverlener Wat wil de aanmelder zien om de zaak te kunnen sluiten?
Waar zijn we “bang” voor? - Ontwikkelingsbedreiging - Toekomstgericht	Wat is er al aan veiligheid / oplossingen aanwezig, werkzaam? - Positieve uitzonderingen - Huidig gedrag van mensen uit het netwerk	Doelen van het gezin Welke veranderingen hebben gezinsleden zelf voor ogen?
Complicerende factoren Wat maakt het dat de verandering lastig in gang is te zetten?		Direct noodzakelijk Zijn er onderdelen die onmiddellijk opgepakt moeten worden?
Waar zijn we op een schaal van 0 tot 10 (0 staat voor een situatie waarin nog niets van de gewenste situatie aanwezig is, 10 staat voor de gewenste situatie)		

Probleem of beperking

Om met bovengenoemde aanpak te kunnen werken is het van groot belang een onderscheid te maken tussen een probleem en een beperking. Een probleem wordt gedefinieerd door zijn oplossing, niet door zijn oorzaak zoals bij probleem georiënteerde modellen. Is er geen oplossing denkbaar, zoals bij voldongen feiten en chronische handicaps, dan is er ook geen probleem, maar dan is er sprake van een **beperking**. Kort samengevat: een probleem is oplosbaar en een beperking niet. De basisinterventie is dan ook telkens het aanduiden van het onderscheid tussen een probleem en een beperking. Wanneer een cliënt (en betrokken hulpverleners) accepteren dat de beperkingen zijn wat ze nu eenmaal zijn, kan de aandacht weer worden toegespitst op de gevolgen van de beperking en het omgaan daarmee. Dat zijn weer problemen, er is immers een oplossing denkbaar. Dit onderscheid is ook van belang bij het juist interpreteren en toepassen van de zelfredzaamheidsmatrix.

Zelfredzaamheidsmatrix in relatie tot Signs of Wellbeing

Ook in Stadskanaal wordt gewerkt met de zelfredzaamheidsmatrix (ZRM). Zowel door consultants van de gemeente als door externe professionals. Het is een handig instrument omdat het één meetinstrument is, dat breed gedragen wordt door professionals en relatief makkelijk toegankelijk is. Dat sluit daarmee prima aan bij het streven naar één gezin/huishouden, één plan. De eenvoud en eenduidigheid van de ZRM is bovendien ook in de communicatie richting gezinnen waardevol. Toch zijn er twee aspecten die regelmatig verschillend worden uitgelegd en waarover we duidelijk willen verschaften om het werken met signs of wellbeing mogelijk te maken:

- De ZRM wordt gebruikt om inzicht te verschaffen in de mate van zelfredzaamheid op verschillende leefgebieden. Om hierover met andere professionals en de cliënten zelf te kunnen communiceren. Het is niet nodig om alle domeinen waarop problemen worden gesignaleerd ook automatisch allemaal (gelijktijdig) aan te pakken. Dus dat een hulpverlener pas klaar is als op alle domeinen een “voldoende” wordt gescoord. Er kunnen/moeten keuzes worden gemaakt, waarbij Signs of Wellbeing en het framework er vanuit gaan dat het vaak beter werkt om op een klein

aantal problemen (oplossingen) in de diepte te investeren dan in de breedte op alle problemen en oplossingen te investeren.

- Er circuleren drie invullingen voor de term zelfredzaamheid. De eerste is afkomstig uit het dagelijkse taalgebruik: leven op eigen kracht, in de zin van zelfstandigheid. De tweede is zelfstandig leven met eventueel informele steun, zogenoemde samenredzaamheid zonder professionele hulp. In de praktijk blijkt dat veel gebruikers gevoelsmatig deze tweede opvatting als uitgangspunt nemen voor de ZRM. Terwijl de ontwikkelaars de ZRM juist baseerden op de derde definitie, namelijk: op acceptabel niveau functioneren met eventueel informele of formele hulp. Dit is zelfredzaamheid, waarbij iemand zelf doet wat hij of zij kan, maar indien nodig ondersteuning krijgt van het eigen netwerk óf professionals. Kortom, professionele ondersteuning valt wel degelijk binnen het kader van zelfredzaamheid, terwijl dat vaak niet wordt verondersteld. Wij hanteren in Stadskanaal ook deze derde definitie. Deze sluit bovendien het beste aan bij het eerder gemaakte onderscheid tussen een “probleem” en een “beperking”.

De gerichtheid op oplossingen en uitgaan van eigen kracht is de basiswerkwijze en is het uitgangspunt bij Signs of Wellbeing. Deze werkwijze is ook goed toepasbaar bij (ernstige) veiligheidssituaties die specifiek zijn bij de jeugdhulp. We kiezen dan ook bewust deze werkwijze hier toe te passen.

Bovenstaande werkopvatting sluit bovendien goed aan bij de wijze waarop door gemeenten en GGd en ministerie VWS naar gezondheid en het gezondheidsbeleid wordt gekeken. Er wordt uitgegaan van de **“Positieve gezondheid”**. In dit concept wordt gezondheid niet meer gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. In deze visie is gezondheid niet langer meer strikt het domein van de zorgprofessionals, maar van ons allemaal. Het gaat om het vermogen om met veranderende omstandigheden om te kunnen gaan.

5.3 Veiligheid en SOS

Keuze voor Signs of Safety en reflectieve praktijk

Het waarborgen van de lichamelijke en psychische veiligheid van minderjarigen is een van onze hoofdprioriteiten. Wanneer de veiligheid in het geding is, is er in veel gevallen sprake van tijdsdruk en is een goede onderlinge samenwerking met andere professionals een voorwaarde. Wij willen dit in Stadskanaal bewerkstelligen door (voor veiligheidssituaties) te kiezen voor een duidelijke en eenduidige werkwijze van Signs of Safety (SOS) en het inrichten van collegiale samenwerking via de reflectieve praktijk. SOS is gebaseerd op de uitgangspunten van Signs of Wellbeing, maar richt zich specifiek op veiligheidssituaties.

SOS

Signs of Safety is een oplossingsgerichte benadering. In alle fasen van het traject wordt samengewerkt met het gezin en de direct betrokkenen, met strikte handhaving van voorwaarden om de veiligheid van het kind/de kinderen te waarborgen. De zogenaamde “bodemeisen” bewaken de ondergrens. Een professional brengt samen met de betrokkenen de situatie gedetailleerd in kaart. Gezamenlijk maken zij een veiligheidsplan waarin SMART-geformuleerde afspraken staan die door alle betrokkenen zijn geaccepteerd. De professional ziet toe op naleving van de afspraken. Conferenties (eigen kracht) worden ingezet als middel om het gezin en het bijbehorende netwerk bij de aanpak te betrekken, hun commitment te vergroten en realistische doelen te kunnen stellen. Bij het netwerk horen ook professionals van bijvoorbeeld een onderwijsinstelling, politie en maatschappelijk werk⁸.

Reflectieve praktijk

⁸ Definitie afkomstig van MOVISIE.

Werken in de jeugdzorg ken zijn eigen complexiteit. Er zijn (nog) niet altijd eenduidige maatstaven voor wat veilig en goed (genoeg) is voor jeugdigen en de visie op wat juist is, is bovendien onderhevig aan maatschappelijke discussies. Daarnaast zitten we nog volop in het transformatieproces jeugdhulp. Professionals hebben continu te maken met deze nog niet afgeronde ontwikkelingen. Dat vraagt een andere positie en stijl van professionals dan zij doorgaans gewend zijn. Om dit goed te doen is een doorlopend leerproces nodig waarin reflectie essentieel is. De reflectieve praktijk is een georganiseerd en begeleid overleg tussen betrokken professionals waarin gezamenlijk de gekozen aanpak wordt besproken, terwijl er wel duidelijk 1 casemanager is. Dit betreft zowel:

- de inhoudelijke bespreking van de casus;
- alsmede het leerproces rondom bewustwording van de goedkoopst adequate voorziening;
- bewustwording van de overige mogelijkheden binnen het brede pallet van het voorliggend veld

Wij kiezen in Stadskanaal voor het inrichten en faciliteren van een reflectieve praktijk, waarbij SOS en het framework leidende werkwijzen zijn. We gaan afspraken maken met onze lokale professionele ketenpartners dat zij aanhaken bij deze werkwijze en indien nodig deelnemen aan de reflectieve praktijk. Op deze manier ontstaat er voor de gehele gemeente een eenduidige manier van werken, waarin professionals elkaar begrijpen, en daardoor beter en sneller kunnen samenwerken. De komende jaren willen wij dit als gemeente verder faciliteren.

Ook willen we op deze manier stimuleren dat onze ketenpartners vaker zonder actieve betrokkenheid van het CJGV veiligheidssituaties weten op te lossen of beheersbaar te houden. Dit voorkomt onnodig opschalen naar het CJGV, waardoor de beperkte capaciteit van het CJGV kan worden besteed aan situaties die om intensieve betrokkenheid vragen.

Werkprocessen rondom veiligheid

Naast de keuze voor een werkwijze (SOS en reflectieve praktijk) is het ook noodzakelijk om helderheid te verschaffen over werkzaamheden, rollen, taken, richtlijnen bij veiligheidszaken rondom kinderen. Het CJGV-team is hiermee in 2017 al begonnen door het beschrijven van de werkprocessen en de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden die daar bij horen. Het is daarnaast noodzakelijk dat er gezamenlijk gedragen definities van casemanagement, procesmanagement, veiligheid, spoed en crisis worden vastgelegd, zodat eenduidige procedures kunnen worden opgesteld op basis waarvan wordt gehandeld.

5.4 Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

In veiligheidssituaties (bij kindermishandeling) zijn vaak professionals betrokken van meerdere afdelingen en organisaties. Het is daarom van belang dat onze externe ketenpartners, maar bijvoorbeeld ook onze eigen consulenten Wmo en Werk & Inkomen en het KCC, kennis hebben en gebruik maken van de meldcode. Vanuit de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is het werken met de meldcode een vereiste. De wet verplicht organisaties om een organisatie breed stappenplan (werkproces) te hebben. In 2015 hebben wij een meldcode voor Stadskanaal vastgesteld en zijn al onze eigen consulenten al eens getraind. De komende periode zal ingezet worden voor verdere ontwikkeling en borging van de meldcode inclusief de inmiddels verplichte kindcheck. Ook van onze contractpartners eisen wij dat zij over een meldcode beschikken.

In 2017 hebben de colleges van alle Groninger, Friese en Drentse gemeenten de intentieverklaring, “de 10 van Noord” ondertekend. In deze verklaring worden 10-actiepunten benoemd, bedoeld om kindermishandeling te voorkomen. Een deel daarvan is vanuit het beleidsveld Jeugd inmiddels ingevuld door de keuze voor SOS en de reflectieve praktijk.

5.5 Verwijsindex risicojongeren

Gemeenten zijn wettelijk verplicht om een verwijsindex risicojongeren te hebben. Stadskanaal heeft een dergelijke verwijsindex, maar heeft de taken deels uitbesteed aan de GGD. Onze ambitie is om, op termijn, het deel procescoördinatie onder verantwoordelijkheid van het CJGV te brengen.

5.6 De toegang

Als gemeente Stadskanaal gaan wij ervan uit dat de meeste vragen en ondersteuningsbehoeften van inwoners binnen het voorliggend veld opgepakt worden en afdoende worden afgehandeld. In die situaties waar deze niet binnen het voorliggend veld opgelost kunnen worden komt de gemeente in beeld. Het organiseren van een dergelijke, gemeentelijke toegang tot de jeugdhulp zal de komende jaren blijvend aandacht vragen. Immers, de gemeente wil dat alle inwoners op laagdrempelige wijze en via één loket op de juiste plek terechtkomen. Hierbij geldt dat, daar waar nodig, een integrale aanpak plaatsvindt om zodoende te voorkomen dat inwoners meerdere malen hun verhaal moeten doen en dat de goedkoopste adequate ondersteuning ingezet kan worden.

Van belang is dat aan de voorkant van de toegang voldoende expertise aanwezig is om vragen vanuit inwoners op een goede manier te kunnen afhandelen. Het uitgangspunt is dat in eerste instantie gekeken wordt of er ondersteuning, dan wel beantwoording van de vraag geboden kan worden vanuit het voorliggend veld. Mocht dit niet het geval zijn, pas dan vindt opschaling plaats richting het CJGV. Daar waar het gaat om spoed- en crisismeldingen zijn duidelijke afspraken gemaakt. Hiervoor gelden andere routes.

De jeugdhulp kent een andere dynamiek dan andere gemeentelijke onderdelen. Dit zit met name in de veiligheidsaspecten die (kunnen) spelen binnen gezinnen/huishoudens, de intensiteit van de problematiek (crisis, spoed etc.) en de mate van aansprakelijkheid van gemeente en betrokken medewerkers binnen de casuïstiek. Dit vraagt om een toegang waarbij de expertise rondom jeugdhulp/veiligheid is gebundeld.

Tevens is er een intensieve samenwerking met andere afdelingen binnen de gemeente (WMO, Schuldhulpverlening, Leerplicht, Participatie), m.b.t. de casussen waar op meerdere terreinen ondersteuning is vereist. Er worden heldere afspraken gemaakt over wie de regie neemt binnen de casus om slagvaardig op te kunnen treden zowel intern als extern.

Casusregie

Vanuit de noodzakelijke samenwerking is het van belang dat interne en externe hulpverleners en cliënten een gezamenlijk en gelijk beeld hebben van casusregie. Door de RIGG, is in samenwerking met gemeenten en hulpverleners, een definitie gemaakt. Wij hanteren deze definitie ook in Stadskanaal. Casusregie is:

- De casusregisseur is als hulpverlener betrokken binnen het gezin (denk hierbij aan bijvoorbeeld medewerkers van Welstad, Elker, Leger des Heils etc.) .
- Het coördineren, afstemmen en volgen van de benodigde hulpverlening aan cliënten/cliëntsystemen, waarbij het eigen netwerk en meerdere hulpverleners betrokken zijn.
- Samen met de cliënt/het cliëntstelsel wordt bekeken welke hulp nodig is op basis van een vraaganalyse naar krachten en zorgen jeugdige, gezin en netwerk. Bij deze vraaganalyse wordt ook een overzicht gemaakt van de inzet en het resultaat van eerder hulp.
- Vervolgens worden samen met de betrokken hulpverleners en andere betrokkenen doelen opgesteld. Het planmatig handelen bij casusregie volgt een cyclisch proces van monitoren, beoordelen en beslissen om te komen tot het door of voor⁹ de cliënt gewenste (eind)resultaat. Een uitgangspunt is ook dat waar mogelijk gedurende het hele traject dezelfde professional betrokken blijft.

In specifieke situaties, bij zorgen over veiligheid en/of complexe casuïstiek, kan een specialistisch casusregisseur worden ingezet, afkomstig van JeugdBescherming-Noord. Specialistische casusregie kan worden ingezet indien een situatie dermate complex is dat dit de expertise en de competenties van de casusregisseur te boven gaat. Veelal gaat het daarbij om zgn. 'high-risk gezinnen'. Er is dan vaak sprake

⁹ Er is niet altijd instemming van de cliënt. 'Voor de cliënt' speelt vooral bij zorg in het gedwongen kader.

van grote zorgen over de veiligheid en/of (ernstige) bedreigingen van de psychische of lichamelijke ontwikkeling van een jeugdige waardoor gezond en veilig opgroeien belemmerd wordt. Het gaat daarbij om meervoudige en/of chronische problematiek. Ook kan het gaan om situaties waarbij ouders en/of jeugdigen onvoldoende mee werken, of onvoldoende in staat zijn deze bedreiging op te heffen¹⁰. Specialistische casusregie wordt altijd ingezet onder verantwoordelijkheid van het lokale team. Idealiter wordt in de casus samen opgetrokken, om uit te wisselen en van elkaar te leren.

Het uitgangspunt is dat de eerste professionele medewerker die betrokken is bij de cliënt, het casemanagement uitvoert. In een deel van de gevallen zal deze rol *tijdelijk* belegd zijn bij een consulent jeugd van het CJGV. Bijvoorbeeld:

- in de beginfase bij veiligheid-/spoedzaken (de oud BJZ-taken).
- bij *nieuwe* casussen die rechtsreeks bij het CJGV worden aangemeld (een CJGV-consulent heeft dan dus automatisch de rol van eerste professional).

De consulent jeugd heeft als opdracht om de hulp en het casemanagement in principe *zo snel als verantwoord* te beleggen bij een externe hulpverlener.

Procesregie

De procesregisseur is niet betrokken binnen het gezin, maar ontvangt zijn/haar informatie via de casusregisseur (welke als hulpverlener in het gezin aanwezig is). Dat betekent dat hij/zij geen casemanagement biedt rechtstreeks aan de cliënt, maar bijvoorbeeld zorgt dat er een casusregisseur wordt benoemd en dat het proces van hulpverlening (met meerdere professionals) wordt afgestemd en er een integraal plan wordt gemaakt, etc. Een rol vergelijkbaar met de bestaande taakinvulling van de OGGZ—coördinator. Dat houdt ook in dat de consulent vanuit deze rol zich bezighoudt met het op- en afschalen van jeugdhulp. Zeker in veiligheidszaken is dit een belangrijke taak, waarvoor specifieke deskundigheid en bevoegdheden nodig zijn (SKJ) en waarvoor het nodig is om methodisch te werken (SOS, reflectieve praktijk, framework).

Samenwerking in de toegang

De organisatie van de toegangsfunctie van de gemeente Stadskanaal kent de volgende uitgangspunten:

- Er komen geen extra toegangen voor burgers.
Wij kiezen ervoor dat onze inwoners (nog steeds), laagdrempelig en daar waar nodig, naar een beroepskracht kunnen van hun keuze van organisaties die werkzaam zijn in de 0e en 1e lijn. Dat kan de wijkverpleegkundige, de buurtwerker, de woonconsulent, de maatschappelijk werker, de (praktijkondersteuner) huisarts of een andere hulpverlener zijn;
- Beroepskrachten in het sociale domein kunnen voor hulpvragen, die zij
 - niet zelf;
 - of met behulp van algemene voorzieningen;
 - of met gebruikmaking van bestaande activiteiten kunnen oplossen,

een beroep doen op collegiale consultatie van één of meerdere direct daarvoor beschikbare professionals en zo een overleg organiseren t.b.v. deze specifieke casus. De regie van de casus blijft bij de inbrengende beroepskracht, tenzij uit het casus-overleg blijkt dat dit, gezien het zwaartepunt van het probleem, beter elders belegd kan worden. Wanneer hiervoor een “geïndiceerde” en meer specialistische jeugdhulpvoorziening nodig wordt geacht wordt samengewerkt met de CJGV-consulenten jeugd en/of veiligheid.

We hebben in Stadskanaal daarmee gekozen voor een organisatie-model rondom zelfstandige (samenwerkende) interne en externe professionals. Ons eigen CJGV speelt een belangrijke rol als het gaat om de overkoepelende regie over jeugdhulp- en veiligheidszaken, het stimuleren van de samenwerking tussen professionals en de formele zorgtoewijzingen.

¹⁰ Productenboek RIGG 15 december 2016, product specialistisch casemanagement 50G01

De door ons gewenste zelfstandige samenwerking tussen professionals ontstaat niet vanzelf, van belang is daarbij dat we de noodzakelijke randvoorwaarden actief stimuleren en organiseren. Het gaat dan bijvoorbeeld om kennisoverdracht, privacy, methodieontwikkeling, gezamenlijke huisvesting, (digitale) beschikbaarheid steunpalet e.d. Helder, consequent en eenduidig communiceren met interne en externe collega's over ons organisatie-model is daarbij een voorwaarde.

Onderzoek aanwezigheid in gebieden

Een belangrijk uitgangspunt van onze visie op het sociale domein en ons toegangsmodel is om gebiedsgericht te werken over de drie gebieden: Stadskanaal, Musselkanaal, buitengebied. We vragen van Welstad, maar ook van andere partners om zichtbaar en aanwezig te zijn in de gebieden en de samenwerking daar op te zoeken. Onze consultants jeugd werken nu nog vooral vanuit de centrale locatie in de A22. We willen onderzoeken of en hoe de consultants jeugd ook nadrukkelijker kunnen aansluiten op de gebiedsstructuur en in die netwerken zichtbaar kunnen zijn. Daarmee geven we vorm en inhoud aan onze ambities en uitgangspunten. Zowel voor onze ketenpartners als voor inwoners zelf worden we daarmee gemakkelijker bereik- en benaderbaar.

5.7 Goedkoopste adequate voorziening

De RIGG koopt via een zogenaamde "Open House" constructie voor alle gemeenten de jeugdhulp in en maakt afspraken met aanbieders over inhoud en prijzen. Deze afspraken worden vastgelegd in een productenboek. Er zijn bij veel hulpvragen meerdere aanbieders die dezelfde producten aanbieden. Alle producten hebben een vaste maximum prijs, ongeacht de aanbieder. Cliënten hebben binnen een Open House constructie zelf de keuzevrijheid om een aanbieder te kiezen die is toegelaten tot een product.

Ons uitgangspunt bij Zorg in Natura is om hulp in te zetten volgens het principe van de goedkoopste adequate voorziening. Een adequate voorziening staat dus voorop, daarbij wordt in samenspraak met de cliënt actief gezocht naar de goedkoopste voorziening. Bijvoorbeeld: het komt voor dat 2, 3, of 4 verschillende jeugdhulpproducten worden gestapeld die onderling elkaar deels overlappen. Het is soms ook mogelijk om in dezelfde situatie een (1) integraal traject in te kopen dat hetzelfde biedt, maar die geen overlap kent en daardoor goedkoper is. Ook komt het voor dat ingekochte jeugdhulpproducten niet volledig worden benut, terwijl er al wel weer een nieuw product wordt opgestart, etc.. Het gaat dus om een actieve houding rondom kostenbewustzijn bij professionals en cliënten. We gaan onderzoeken hoe we dit bewustzijn kunnen inbouwen en borgen in de werkwijzen van het CJGV. Een mogelijkheid zou zijn om het onderdeel te laten zijn van de reflectieve praktijk.

5.8 Uitvoering verantwoorde werktoedeling en sturing op kwaliteit

De norm verantwoorde werktoedeling is opgenomen in het Besluit Jeugdwet. Deze norm verplicht aanbieders van jeugdhulp de kwaliteit van de hulpverleners en de hulpverlening op voldoende niveau te brengen en te houden.¹¹

Dat geldt ook voor ons als gemeente in relatie tot onze eigen consultants jeugd. Enerzijds is de norm bedoeld om de kwaliteit van de hulpverlening voor cliënten te waarborgen; maar de normen zijn ook bedoeld om de jeugdhulpprofessionals zodanig te faciliteren dat zij hun werk verantwoord kunnen uitvoeren. Dat is nodig omdat deze medewerkers soms klem komen te zitten tussen de belangen van de organisatie (gemeente) en hun eigen professionele standaarden. Daarbij komt dat jeugdhulpmedewerkers persoonlijk aansprakelijk gesteld kunnen worden bij (verwijtbare) fouten in de hulpverlening. De komende jaren werken we de belangrijkste eisen en uitgangspunten van de verantwoorde werktoedeling uit.

¹¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2016/08/29/kwaliteitskader-jeugd>

Binnen de jeugdhulp is een verantwoorde werktoedeling min of meer een verplichting. Onze ambitie is om ook voor de OGGZ, die zeker in Stadskanaal via het CJGV nauw is verbonden met de jeugdhulptaken, op een vergelijkbare manier te werken. Bijvoorbeeld door het bieden van scholing, het maken van eenduidige werkprocessen en methodiekontwikkeling binnen CJGV-team (waar de OGGZ-deel van uit maakt).

Kwaliteit

De komende jaren zal de nadruk sterk komen te liggen op de kwaliteit van de jeugdhulpverlening en de kwaliteit van de toegang tot deze hulp. De komende jaren zal dan ook extra nadruk worden gelegd op kwaliteitsontwikkeling. De meest in het oog springende kwaliteitsaspecten zijn:

- De overheid en inspecties verwachten dat onze consulenten voldoende opgeleid zijn. Een SKJ/BIG registratie wordt bijvoorbeeld verplicht. Dit heeft effecten op ons aanname-beleid bij het CJGV en op zaken als scholing, opleiding, methodiekontwikkeling.
- We hebben met Signs of Safety (SOS) en de reflectieve praktijk al gekozen voor een gedegen en beproefde aanpak van veiligheidszaken. Begeleiding, training en scholing zijn noodzakelijk om dit te implementeren en te onderhouden.
- Het gezin als “systeem” zal centraler komen te staan bij de keuze voor hulp en ondersteuning, waarbij we de inbreng van het kind zelf willen verhogen.
- De samenwerking met andere beleidsterreinen Wmo en Participatie zodat er beter en vaker sprake is van een gezamenlijke integraal plan.
- We willen de kwaliteit van de zorgboerderijen beter in kaart brengen. We onderzoeken of we daartoe in oost-Groninger verband samen kunnen optrekken.
- Een belangrijk deel van de jeugdhulp die heeft een relatie met het onderwijs en /of met (artsen). We willen de samenwerking met deze professionals daarom verder verbeteren.
- Borging en bij voorkeur ook vereenvoudiging van administratieve processen. Privacy van cliënten blijft daarbij een belangrijke factor.

5.9 Toezicht op kwaliteit en op rechtmatigheid

De rijksoverheid is verantwoordelijk voor het toezicht op de wettelijke **kwaliteitseisen** van jeugdhulpaanbieders. Dit landelijke toezicht wordt uitgevoerd door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en de Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ) en is risico-gebaseerd. Gemeenten kunnen bij deze landelijke toezichttaak betrokken worden; bijvoorbeeld bij een lopend onderzoek naar een jeugdhulpaanbieder of gecertificeerde instelling.

We kunnen als gemeente ook aanvullende kwaliteitseisen stellen. Het toezien op naleving van deze aanvullende gemeentelijke kwaliteitseisen is aan de gemeente. We gaan ten aanzien van de aanbieders van PGB's dergelijke aanvullende kwaliteitseisen stellen, om daarmee de kwaliteit van deze hulp (nog beter) te waarborgen. Mocht dit zo zijn, dan zullen we dit formaliseren via aanpassing van de verordening en/of nadere regels jeugdhulp. Advisering door de Participatieraad maakt dan onderdeel uit van dit traject.

De controle en het toezicht op de **rechtmatigheid** is wel een directe gemeentelijke taak. Gemeenten (en zorgaanbieders) zijn verplicht om aan te tonen dat alle financiële handelingen rechtmatig hebben plaatsgevonden.

- Eigen gemeentelijke organisatie
Voor zowel PGB als ZIN geldt dat het op orde hebben van -, en werken volgens-, onze eigen werkprocessen een voorwaarde vormen voor rechtmatigheid. Zowel ten aanzien van de uitwerking van sommige werkprocessen als ten aanzien van de stabiliteit van de naleving kunnen we verbeteren. We zullen dus (extra) aandacht schenken aan dit onderwerp deze beleidsperiode.

- Aanbieders en cliënten

De inkoop van Zorg in Nature (ZIN) verloopt via de RIGG. De ZIN kent een eigen controle en verantwoordingssystematiek met een belangrijke opdracht gevende en toezichthoudende rol voor de RIGG. Vanuit onze gemeentelijke rol zal het tegengaan van onrechtmatig gebruik van PGB's daarom prioriteit krijgen. Besloten is om in Oost-Groninger verband daarin gezamenlijk op te trekken met Westerwolde, Oldambt, Veendam, Pekela. Dat doen we zowel ten behoeve van de Jeugdwet als de Wmo. We doen dit in Oost-Groninger samenwerking omdat we de inkoop gezamenlijk uitvoeren (voor jeugd via de RIGG) en omdat PGB-aanbieders veelal regionaal opereren. We hebben daartoe als zeven gemeenten in 2016 een gezamenlijk koersdocument vastgesteld, dat nu nader wordt uitgewerkt tot een uitvoeringsplan. Belangrijk uitgangspunt daarin is de beweging om van een incident gerichte aanpak te gaan naar een steekproefsgewijze aanpak.

Voor de korte termijn hebben alle gemeenten de toezichthoudende taak intern belegd om te kunnen acteren in voorkomende situaties, waarbij gemeenten elkaar inmiddels weten te vinden. De huidige samenwerkingsverbanden sociale recherche, waar het toezicht op de Participatiewet is belegd, zijn aan veranderingen onderhevig. Deze ontwikkeling betrekken we bij het onderzoek naar de wijze waarop de toezichtstaken voor de Wmo en Jeugdwet het beste georganiseerd en gepositioneerd kunnen worden.

5.10 Inzet jeugdhulpprofessionals

Als gemeente hebben we twee hoofdtaken bij de uitvoering van de jeugdwet: de inkoop van jeugdhulp en het organiseren van de toegang tot deze jeugdhulp. In beide gevallen gaat het vrijwel altijd om de inzet, verdeling, samenhang en organisatie van jeugdhulpprofessionals. In de voorgaande hoofdstukken is ingegaan op de inhoudelijke aspecten die hiermee samenhangen, zoals werkwijzen en methodieken, de organisatie van de toegang, de ontwikkeling van een dashboard, etc. In hoofdstuk 6 gaat het om keuzes ten aanzien van de financiële aspecten die daarmee samenhangen.

Hoofdstuk 6 Inkoop & inzet professionals + financiën

6.1 Budgetten: de inhoud blijft leidend

Ten behoeve van de gemeentelijke jeugdhulptaken hebben we uit meerdere bronnen specifieke middelen beschikbaar om hulp in te kopen en om de toegang te organiseren. Het grootste deel is afkomstig vanuit de integratie uitkering sociaal domein. Vanuit de jaarcijfers en de RIGG-rapportages weten we dat deze beschikbare jeugdbudgetten in 2016 en 2017 niet voldoende waren (en zijn) om alle kosten ten behoeve van ZIN, PGB, algemene voorzieningen en de toegang te dekken. Binnen de jeugdhulp lopen wij met name bij de uitvoering van deze hulverleningstaken financiële risico's. Deze worden vooral veroorzaakt door het open-einde karakter van de regeling.

De jeugdhulp bevindt zich nog steeds volop in een transformatiefase. De financiële meerwaarde van de transformatie op provinciaal en gemeentelijk niveau zal waarschijnlijk "pas" op de middellange termijn zichtbaar worden. Ook is duidelijk dat deze transformatie niet vanzelf tot stand komt, maar dat daar op geïnvesteerd dient te worden. De kost gaat voor de spreekwoordelijke baat uit. Deze situatie is een belangrijk uitgangspunt geweest bij dit gehele beleidsplan.

Dit beleidsplan is geschreven vanuit de inhoud. Dat doet het meeste recht aan de ambities en doelstellingen van de transformatie en daarmee ook aan de hulp die kinderen nodig hebben. Daarnaast gaan we er met deze keuze nog steeds vanuit dat investeren in preventie, werkwijzen, professionalisering en samenwerking leidt tot efficiëntere en effectievere ondersteuningsarrangementen.

Het inhoudelijke vertrekpunt wil echter niet zeggen dat geen specifieke maatregelen worden voorgesteld om de kosten te beheersen. Dat doen we wel. Zo gaan we nadrukkelijker sturen op het inzetten van de "goedkoopste adequate voorziening". Daarbij is samenwerking met onderwijs en huisartsen erg belangrijk. Ook krijgen de consultants de opdracht om hulp op de plek onder te brengen waar deze thuishoort. Denk hierbij aan de Wlz, de Zvw, de Wmo, 18plus (verlengde jeugdhulp), het onderwijs (de ondersteuningsroutes op scholen kunnen soms beter benut worden). Voorwaarden om hieraan te werken zijn o.a. een stabiel en voldoende toegerust CJGV-team, voldoende (relatief goedkope) voorliggende/algemene voorzieningen en een betrouwbaar en valide dashboard.

6.2 Financieel kader

De integratie-uitkering Sociaal Domein bestaat uit de onderdelen WMO, Participatie en Jeugdhulp. De belangrijkste financiële basis voor realisatie van dit jeugdhulpplan wordt gevormd door het deel jeugdhulp uit deze de rijksbijdrage.

Voor 2018, 2019 en 2020 wordt deze geraamd op:

Rijksbijdrage (x € 1.000)

2018	2019	2020
€ 10.892	€ 10.922	€ 10.976

Gedurende de jaren 2015-2017 waren de Groninger gemeenten financieel solidair. Dat betekende dat zij hun rijksbudgetten jeugdhulp min of meer samenvoegden tot één provinciaal budget jeugdhulp. De RIGG verzorgde op basis van deze budgetten de inkoop, contractering en verantwoording. Het Regionaal Transitie Arrangement (RTA) vormde de basis voor deze inkoop taken. Eventuele financiële tekorten of overschotten werden onderling naar rato van de inbreng in het provinciale budget verrekend tussen de gemeenten.

Regionale Transformatie Agenda (RTA)

Vanaf 1 januari 2018 is de provinciale financiële solidariteit grotendeels komen te vervallen en zijn gemeenten zelf financieel verantwoordelijk geworden voor hun uitgaven. Een nieuw RTA is dus vanaf 2018 niet meer nodig voor de verdeling en verrekening van de financiën. De RIGG blijft echter de inkoop, advisering en monitoring verzorgen in de periode 2018-2020. Ook hebben de Groninger gemeenten afgesproken om inhoudelijk te blijven samenwerken. Vanwege deze inhoudelijke redenen wordt ook door ons toch belang gehecht aan een inhoudelijke Regionale Transformatie Agenda (Zie hoofdstuk 1)

Via de samenwerking vanuit het RTA 2015-2018 was afgesproken welk percentage van de rijksbijdrage jeugdhulp gemeenten lokaal zouden inzetten om de lokale toegang te organiseren en om algemene en lichte jeugdhulpvoorzieningen in te kopen. Het ging om jeugdhulpvoorzieningen die kunnen worden ingezet zonder dat er sprake is van een formele indicatie of zorgtoewijzing. Het ging om 7,5% van de rijksbijdrage. Doel hiervan was om de toegang effectief en efficiënt te organiseren en om onnodige inzet van duurdere specialistische voorzieningen te voorkomen. Niet alleen omdat dit goedkoper zou zijn, maar ook om cliënten niet onnodig te zwaar te labelen en hen te zware, intensieve zorg te laten ontvangen. In 2017 is via de RIGG voorgesteld dit percentage vanaf 2018 te verhogen naar 13% met als doel om een extra stimulans in het jeugdhulpsysteem in te brengen die de transformatie helpt te versnellen en te verbeteren. Voor de ZIN en PGB- budgetten resteert dan nog 87%.

Dat de ZIN en PGB worden vastgesteld op 87% wil niet zeggen dat er automatisch geen jeugdhulp meer kan worden verleend als de 87% aan uitgaven is bereikt. Eigenlijk is er (net als in 2015-2017) nog steeds sprake van een vorm van “open eind” financiering. Beide percentages (13% en 87%) zijn daarmee uitgangspunten voor de begroting en dienen als leidraad bij bijvoorbeeld de inkoop van de jeugdhulp en de verantwoording en bijsturing van beleid en inkoop.

Reserve sociaal domein

Wij beschikken over een reserve sociaaldomein, die wij in kunnen zetten voor innovatie en voor het versnellen en verbeteren van de transformatie .

Voorgesteld wordt om een bedrag van in totaal € 100.000,00 voor 2018 t/m 2020 in te zetten ten behoeve van innovatieve ontwikkelingen, die bijdragen aan de ondersteuning van gezinnen, een preventieve werking hebben en passen bij de uitgangspunten van dit beleidsplan. We denken hierbij aan:

- Versterking van de samenwerking en het ontwikkelen van een gezamenlijk zorgpad tussen de kinderartsen van het Refajaziekenhuis en het CJGV,
- Voortzetting inhuur deskundige begeleiding t.b.v. Signs of Safety, reflectieve praktijk en positief opvoeden,
- Stimuleren van de ontwikkeling van een omgangshuis, waarbij gescheiden ouders (en naaste familie) op een neutrale plek de kinderen kunnen zien; daar waar een reguliere omgangsregeling niet meer mogelijk is.
- Doorontwikkeling van de demedicaliseringsaanpak van Druk&Dwars (zie 4.1) naar andere stoornissen (o.a. angst).

6.3 Instandhoudingsverplichtingen en bijzondere producten

In de vorige paragraaf is aangegeven dat Groninger gemeenten vanaf 2018 niet langer werken met een onderlinge financiële solidariteit op ZIN en PGB. Er is echter een uitzondering: voor een klein aantal producten blijven we als Groninger regio gezamenlijk inhoudelijk en ook financieel solidair. Het gaat om producten die vanwege de kwetsbaarheid, het geringe gebruik, een wettelijke instandhoudingsverplichting en specifieke deskundigheid niet individueel in te kopen zijn. Het gaat om:

- De voorzieningen en subsidies (zoals Veilig Thuis, Spoed voor Jeugd en alle vormen van crisishulp);
- Jeugdhulp Plus;

- Bovenregionale en landelijk ingekochte (zeer specialistische) jeugdhulp (waaronder de huidige producten met verblijf);
- Jeugdhulp crisisverblijf, jeugdhulp crisis pleegzorg en het Traject vervangende opvoedomgeving;
- Eventuele instandhoudingskosten Verblijfsvoorzieningen en Gecertificeerde instellingen;
- De uitvoeringskosten van de RIGG-organisatie;
- De coördinatie en de inzet van de Expertpool

We hebben bij de RIGG aangegeven dat we provinciaal prikkels willen inbouwen om de inzet van deze hulp te koppelen aan de inhoudelijke verbetering van de jeugdhulp, passend bij de decentralisatie doelstellingen. Daarnaast willen we voorkomen dat, via bewuste of onbewuste perverse prikkels, lokale hulp wordt doorgeschoven onder de gezamenlijke provinciale financiële solidariteit. Afhankelijk van de resultaten, onderzoeken we medio 2018 of en zo ja hoe, we deze financiële solidariteit voortzetten in 2019 en 2020.

6.4 Inzet 13% gemeentelijk budget

Er is zoals in hoofdstuk 6.3 uiteengezet 13% van het totale rijksbudget jeugdhulp begroot voor het jeugdbeleid ten behoeve van de lokale toegang (inclusief de interne bedrijfsvoering) en voor algemene en lichte/ voorliggende jeugdhulpvoorzieningen. Hieruit moeten zowel bestaande als nieuwe taken gefinancierd worden. De reeds ingezette middelen ten behoeve van de bestaande taken zijn functioneel geraamd binnen de gemeentelijke begrotingen en worden hier niet nogmaals benoemd. Er is voor de periode 2018-2020 nog een bedrag beschikbaar van € 300.000,00 (perspectiefnota 2018-2021). Hiervan is € 100.000,00 structureel en € 200.000,00 tijdelijk t/m 2020 beschikbaar. We willen deze middelen inzetten om:

- Laagdrempelige jeugdhulp in te (blijven) kopen.
In de periode 2015-2017 hadden de Groninger gemeenten ook een zogenaamd ‘variabel deel’ lokaal beschikbaar voor lichte hulp zonder indicatie. Het gaat hierbij om medewerkers/hulpverleners die vanuit hun moederorganisatie gestationeerd zijn in Stadskanaal. Zij hebben als taak om hulp en ondersteuning te bieden *zonder* dat er sprake is van een formele indicatie. Deze inzet werd tot en met 2017 vergoed vanuit de solidariteitsafspraken binnen de RIGG. Vanaf 2018 zijn de Groninger gemeenten zelf verantwoordelijk voor de financiële afspraken en verrekening. Het is noodzakelijk om de beschikking te hebben over laagdrempelige hulpverlening om te snel en onnodig opschalen naar dure jeugdhulp te voorkomen. We organiseren daarom ook in de nieuwe beleidsperiode een variabel deel. We hanteren daarbij de volgende uitgangspunten:

Wij hebben er voor gekozen om vanuit de voor Stadskanaal belangrijkste segmenten van de jeugdhulp medewerkers vanuit hun moederorganisaties naar voren te halen en onder te blijven brengen in het variabel deel. We hebben hiervoor gebruik gemaakt van de gegevens uit hoofdstuk 3.1 “beeld van de gemeente Stadskanaal”. Het gaat om:

- Licht verstandelijke beperking,
- GGZ-problematiek,
- Woonbegeleiding, opvoedhulp,
- Verslavingsproblematiek.

Een deel van de inzet van deze medewerker zal plaatsvinden op de scholen en/of in samenwerking met de scholen. Bijvoorbeeld via de Pilot “school als wijk” en in de reboundvoorziening.

We hebben ten behoeve van deze inzet in de periode 2015-2017 samengewerkt met Elker, Leger des Heils, REIK, Verslavingszorg Noord Nederland en Accare. Het kan zijn dat we vanaf 2018 vanuit inhoudelijke en/of financiële overwegingen met andere partners gaan samenwerken

binnen het variabel deel. Daarbij speelt ook de volgende ambitie uit de inleiding van hoofdstuk 3 een rol:

“Daarnaast zal de komende jaren gekeken worden naar de mogelijkheden van het bundelen, en daarmee effectiever inzetten, van de budgetten die tot doel hebben laagdrempelige ondersteuning te bieden. Onderzocht zal worden of het herdefiniëren van aandachtsgebieden en samenwerkingsvormen binnen het voorliggend veld zullen leiden tot (nog) meer draagkracht binnen de betreffende organisaties om zaken zelfstandig op te pakken en af te handelen, daar waar het gaat om systeemproblematiek en niet om een stoornis van het kind/jongere.”

- De samenwerking huisartsen te verbeteren via een ondersteuner jeugd en gezin (OJG). De ondersteuner jeugd en gezin (OJG) is een uitvoerende (jeugd)hulpverlener die de verbindende schakel vormt tussen huisarts, het CJGV-team/basisteam en de (jeugd)hulpverlening. In Hoofdstuk 4.1 wordt hier nader op ingegaan.
- Eventueel voortzetting uitbreiding werkruimtes van de A22. Om de samenwerking binnen het variabel deel mogelijk te maken is het noodzakelijk dat al deze medewerkers in ieder geval de gelegenheid hebben om elkaar (naast mail en telefonisch contact) ook “fysiek” te treffen en te overleggen. De A22 vormt daarin een spil. Ook bijvoorbeeld als het gaat om het voorbereiden en uitvoeren van de reflectieve praktijk en bij veiligheidszaken. We hebben daarom tot december 2018 al een (1) Flexruimte ingericht in de A22 voor dit doel. Afhankelijk van de het gebruik en nut & noodzaak kan het zijn dat we dit willen voortzetten.

6.5 Personele inzet CJGV

Voor de dekking van de financiële consequenties van de uitvoering van het gehele jeugdbeleid zijn middelen beschikbaar binnen het sociaal domein, o.a. de integratie-uitkering sociaal domein en overige specifieke middelen. In veel gevallen hebben de uitgaven binnen het jeugdbeleid betrekking op de inkoop/subsidiëring van externe jeugdhulpprofessionals. Als gemeentelijke organisatie hebben we zelf ook professionals beschikbaar (in het CJGV), die worden ingezet voor kinderen en gezinnen ten behoeve van jeugdhulp, leerplicht en veiligheidszaken & OGGz. De personele inzet van het CJGV blijft door de landelijke eisen en regionale / lokale transformatieopgaven in ontwikkeling.

Bijlage: Begrippenlijst

Bodemeisen	Deze term wordt gebruikt in het kader van Signs of Safety en Signs of Wellbeing. Het geeft aan, aan welke eisen minimaal voldaan moet zijn om de ontwikkeling (en in het kader van SOS veiligheid) van het kind te borgen.
Casusregie	Het in kaart brengen van de benodigde ondersteuning samen met het gezin en het netwerk en het vervolgens coördineren, afstemmen en volgen van de benodigde hulpverlening. De casusregisseur is als hulpverlener betrokken binnen het gezin.
CJGV	Centrum voor Jeugd, Gezin en Veiligheid.
Dashbord jeugdhulp	Een ict-applicatie met als doel het verkrijgen van een actueel overzicht van de belangrijkste kengetallen en indicatoren.
Framework	Een hulpmiddel om in het kader van Signs of Safety dan wel Signs of Wellbeing methodisch inzicht te vergaren in de krachten en zorgen binnen een gezin/huishouden.
Groninger Functioneel Model	Basis voor de inrichting van de jeugdhulp in de regio Groningen. Hierin staat beschreven hoe de inrichting vorm wordt gegeven. Het GFM is in 2013 vastgesteld door alle 23 Groninger gemeenten.
OGGz	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg.
Procesregie	Het maken van een integraal plan van aanpak daar waar meerdere hulpverleners betrokken zijn en het eventueel op- en afschalen van jeugdhulp. De procesregisseur is niet betrokken binnen het gezin, maar ontvangt zijn/haar informatie via de casusregisseur (welke als hulpverlener in het gezin aanwezig is).
Referentiekader	Checklist om de Toegang binnen gemeenten te monitoren.
Reflectieve praktijk	Een georganiseerd en begeleid overleg tussen betrokken professionals, waarin gezamenlijk de gekozen aanpak wordt besproken.
RIGG	Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten. Verantwoordelijk voor de inkoop, monitoring, facturatie en advisering op het gebied van jeugdhulp.
RMC	Regionale meld- en coördinatiefunctie.
RTA	De Regionale Transformatie Agenda bevat de provinciale afspraken over inhoudelijke onderwerpen die de toegang en de kwaliteit van de jeugdhulp moeten verbeteren en die tegelijkertijd de kosten helpen te beperken.
Signs of Wellbeing	Een oplossingsgerichte werkwijze om de ontwikkeling van kinderen te waarborgen.
Signs of Safety (SOS)	Een oplossingsgerichte werkwijze om de veiligheid van kinderen te waarborgen.
Systemische gedragsproblematiek	Gedragsproblemen bij kinderen die voortkomen uit problemen binnen het gezin. Niet zijnde een gedragsstoornis van het kind zelf.
Transformatie	Het toewerken naar een nieuwe manier van organiseren en inrichten van de jeugdzorg.
Zelfredzaamheid	Op acceptabel niveau functioneren met eventueel informele en professionele ondersteuning.